МОСКВАҺАА

АХА ДҮҮ ПОЛЯК АРАДАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЫЕ МОСКВА ХҮНДЭТЭЙГӨӨР УГТАБА

Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци ерэбэ

...льшын Хүдэлмэришэнэй нэгэ... партиин Центральна Коми... Нэгэдэхи секретарь В. Го...лка, ПНР-эй Министрнүүдэй ...дай Түрүүлэгшэ Ю. Циранке... түрүүтэй Польшын Арадай ...публикын партийно-прави...льственна делегацие Совет ...лэл хото октябриин 10-да аха ...үү оронойхи хани халуунаар угтаа. ...делегаци КПСС-эй Централь... Комитедэй, СССР-эй Министр... Соведэй уряалаар Совет... Союзда албанай хэрэгээр ерэ...

...уковска аэропорт һайндэ...эр шэмэглэгдэнхэй байгаа. ...льшын Арадай Республикын, ...етскэ Союзай гүрэнэй тугууд хиидхэгдэнхэй. Ниидэлгын поли дээрэ ябаган сэрэгшэдэй, лётчигуудай, моряагуудай хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа. Мүн эндэ ниислэл хотын предприятинуудай ба барилгануудай, интеллигенциин болон һурагша залуушуулай олон тоото түлөөлэгшэд сугларба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, нүхэд Г. И. Воронов, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Ю. В. Андропов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, В. Н. Новиков, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Спиридонов, Граждан авиациин министр Е. Ф. Логинов, СССР-эй Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр В. Е. Семичастный, С. А. Скачков, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хэрэгүүдые эрхилэгшэ М. С. Смиртюков, СССР-эй Министрнүүдэй нэгэдэхи орлогшонор—Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко, В. В. Кузнецов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев, КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов, СССР-эй МИД-эй таһагуудые даагшанар Е. И. Громов, Л. М. Замятин, Ф. Ф. Молочков, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, СССР-эй МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд ба бусад тушаалтад аха дүү оронойхи хүтэлбэрилэгшэдые аэродром дээрэ уттаа.

Аэродром дээрэ — Польшын Арадай Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Э. Пщулковский, СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор, ПНР-эй посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд, Москвада һуража байдаг Польшын студентнэр ба аспирантнууд, совет болон гадаадын журналистнууд байлсаа.

Самолёдой гэшхүүрээр нүхэд В. Гомулка, Ю. Циранкевич бууба. Эдэнтэй хамта ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь Зенон Клишко, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Адам Рапацкий, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПОРП-ын Котовицын воеводско комитедэй нэгэдэхи секретарь Эдвард Герек, ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Петр Ярошевич гэгшэд ерэлсээ.

Тэрэшэлэн Советскэ Союзһаа ПНР-тэ байдаг элшэн сайд А. Б. Аристов Москва ерэбэ.

Поляк, совет ханинар гараа шангаар барилсан золгобо.

Хүндэтэ харуулай начальник ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулкада, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевичтэ рапорт үгөө. Польшын Арадай Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд дуулагдан ханхинаа. Нүхэд В. Гомулка, Ю. Циранкевич Л. И. Брежневтэй, А. Н. Косыгинтай хамта совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябаба.

Партийно - правительственна делегациин гэшүүд СССР-эй гүрэнэй ажал ябуулагшадтай, гадаадын дипломадуудтай мэндэшэлэлсээ. Совет болон поляк хүтэлбэрилэгшэд ниислэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй дэргэдэ ерэбэ. Совет-поляк хани барисаанай хүндэлэлдэ юрөөлэй үгэнүүд хэлэгдээд, альга ташалган нэжэгэнээ.

ТАСС-ай корр.

...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 241 (11227)	1966 оной октябриин 12, среда	Сэн 2 мүнгэн

ПНР-эй партийно-правительственна делегаци Москвада

Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр В. Гомулка, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Циранкевич түрүүтэй Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегаци октябриин 10-да Кремль ерэжэ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. Косыгинние бараалхаба.

Мүн энэл үдэр Кремль соо Советскэ Союзай Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегацитай хөөрэлдөөнүүдые хээ. Хани барисаанай, үгээ хүсэд ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын хоорондохи харилсаа холбоое улам бэхижүүлхэ, үргэдхэхэ асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэн хэлсээ.

Н. В. ПОДГОРНЫН АВСТРИ ОШОЛГО ТУШАА

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын албанай хэрэгээр Австри ошолгын хойшолуулагдаһан тухай мэдээсэлтэй дашарамдуулан, энэ хойшолуулгын ушар шалтагаан тухай мэдэхые хүсэһэн ТАСС-ай корреспондент СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ хандаа.

Н. В. Подгорнын хүйтэ абажа убшэлһэнһөө уламжалан, тэрэнэй аяншалга хэдэн үдэрөөр хойшолуулагдаһан байна гэжэ СССР-эй МИД-эй хэблэлэй таһагай түлөөлэгшэ тайлбарилба.

(ТАСС).

МАШИНА ЗАҺАБАРИЛГА—ХОЙШОЛУУЛАШАГҮЙ ХЭРЭГ

БУРЯАД ОРОНОЙ тарялашад, механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гай ...ын Пленумэй, партиин XXIII ...ын шиидхэбэринүүдые бэе...лэн, энэ жэлдэ ажалай ехэ ...лтануудые туйлаба. Республикын олонхи аймагуудта орооһо ...анай баян ургаса гаража, тэ...э түргэнөөр, һайнаар хуряа...абаһанай ашаар Эхэ ороной ...арта 1 миллион 217 мянга ...н центнер таряан тушаагдагүрэнэй түсэб-захил холо ...гдэн дүүргэгдээ. Ургаса ...алга олонхи колхоз, совхо...та захадаа гаранхай. Тиигэжэ ...гэй ажалшад түрүүшынгээ ...эрые омог баяртайгаар найр...

...эд мүнөөмнай амжалтануу...аа дашуурха, ажалаа һулад...а саг бэшэ. Ерэхэ жэлдэ — ...хэ Октябриин революциин ...элэй алдарта ойн жэлдэ бү...баян ургаса абаха, тэрээндэ ...һээ бэлдэхэ гээшэ хүдөөгэй ...шадай, бүхы механизатор...ай мүнөөдэрэй шухала хэрэг. ...рай тарялан дээрэхи хүдэл...ин захадаа гаража, комбайн, ...кэ, плуг гэхэ мэтэ машина...ай ажалһаа һуларжа байха...тэрэниие сагай дулаанда заһа...лжа абаха хэрэгтэй болоно.

...нэ талаар Бэшүүрэй механи...орнуудай эдэбхи үүсхэл һай...тай. Эдэнэр тарянай ху...ажа дүүрэхэлээр лэ машин...а заһабарилжа захалһан байна. ...рин эхээр аймагай хүдөө ...ын управлени, колхоз, сов...уудай хүтэлбэрилэгшэдэй, ...на инженернүүдэй суглаан ...агдажа, машина, тракторнуудые заһабарилха асуудал зүбшэг... Тиихэдээ капитальна ехэ ...барилга хэрэггүй бүхы комбайнуудаа, олонхи сеялкэ, плуг болон зэр зэмсэгүүдээ дулаанай сагта—октябрь һарада бэлэн болгожо абаха гэжэ шиидэһэн. Мүнөө аймагай колхоз, совхозуудта машина, тракторнуудые заһабарилха хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байнхай. Түрүүшын комбайн, машинанууд заһабарилгаһаа гараба. Бүхыдөө октябрь һарада бэшүүрэйхид 50 комбайн, 100—100 сеялкэ, плуг бэлэн болгохоор. «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй, Охин-Булагай совхозой мастерскойнуудта тракторнууд заһабарилгада табигданхай. Комбайн, трактор болон бусад машинануудые заһабарилха хүдэлмэридэ механизаторнууд хүсэд хүрэхөөр хабаадуулагдажа, тэдэнэрэй дунда социалис мүрысөөн эмхидхэгдэһэн, тэдэндэ хамтын байра, столово түхеэрэгдэһэн байха юм. Энэ жэлэй онсо байдалые хараада абажа, механизаторнуудай ажалай нэмэлтэ түлөөһые комбайн, машинануудые заһабарилха октябрь һарын түсэб, уялгануудай дүүргэгдэһэн хойно сүм үгэхэ гэжэ шиидэһэн байна. Мүн заһабарилгын шанар наринаар шалгаха, тракторнуудые бүхыдэнь һайн түхеэрэлгэтэй мастерскойнуудта заһабарилхаар хараалагданхай.

Техникэ заһабарилха хүдэлмэри Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Хоринои аймагуудай ажахынуудта захалаа. Тиигэбэшье юрэнхы дээрээ энэ шухала хүдэлмэри гэдэргэ татагдана. Илангаяа Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта ажалһаа һуларһан олон комбайн, трактор болон машинанууд бии байбашье, заһабарилагдажа захалаагүй байһаар. Тиин хүршэ Шэнэ-Бэрээнэй завод тракторнуудые заһабарилхаар үни хада бэлэн болгогдоһон аад, колхоз, совхозуудай тракторнуудые асараагүй дээрэһээ хахад хүсөөрөө хүдэлгэгдэнэ. Энэ заводто дүтэ байдаг Улаан-Үдын аймагай ажахынууд тракторнуудаа заһабарилгада тушааха дүүрэн аргатай байгаа. Теэд энээниие аймагай үйлэдбэриин управлениин хүтэлбэрилэгшэд эмхидхэнэгүй бшуу.

Гэхэтэй хамта, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд тракторнуудаа өөһэдынгөө хүсөөр, горитой түхеэрэлгэгүй муу мастерской, гараж соогоо заһабарилха гэжэ оролдоно. Энээниие яашье зүб гэхын аргагүй. Мүнөө үедэ ажахынуудта олоорбо абтаһан шэнэ түхэлэй орёо оньһотой тракторнуудые һайн шанартайгаар заһабарилхын тула тусхай түхеэрэлгэтэй завод, типовой мастерскойнууд хэрэгтэй байһаниинь элитэ. Тиигэбэшье Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд техническэ талаараа мүнөө үеын эрилтэ яашье хангахагүй байрада заһабарилна. Энэ ушарһаа хабарай тарилгын үедэ трактор, машинанууд али олоороо һаатадаг байха юм. Заһабарилгынь гаргашашье бага болодоггүй. Жэшээнь, ажахынууд «ДТ-54» трактор капитальнаар заһабарилхадаа 300 гаран түхэриг гаргашалдаг байбал, Шэнэ-Бэрээнэй заводто тэрэнь 270 түхэриг сэнтэй болодог. Гадна заводто бэлдэгдэһэн тракторнууд 1500 час соо һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэхэ найдабаритайгаар гаргагдана. Тиимэһээ энэ жэлдэ тракторнуудаа һайн түхеэрэлгэтэй завод, мастерскойнуудта заһабарилха эрилтэ табигдана.

Сэлэнгын, Баргажанай аймагуудай олохон ажахынууд ургаса хуряалгаяа үни дүүргээдшье байгаа һаа, комбайн, машинануудаа заһабарилжа эхилхэ талаар зохихо хэмжээ абанагүй, миил хайран сагаа алдажа байнхай. Олон газарта комбайн, машинануудые суглуулжа, сэбэрлэжэ, техническэ эрилтын ёһоор убэлэй хадагалаанда табиха талааршье дутагдалнууд ушарна. Үшөө хээрэ газаагуур хэбтэжэ байһан машинанууд үзэгдэһөөр.

Комбайн, трактор болон хүдөө ажахын бусад машинануудта эзэн ёһоор хандажа, тэдэнээ эдэ үдэрнүүдтэ бүхыдэнь суглуулжа, һайнаар сэбэрлэжэ, техническэ эрилтын ёһоор хадагалха, дары түргэнөөр заһабарилжа эхилхэ гээшэ хүдөөгэй механизаторнуудай мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг мүн. Октябрь һарада адагынь 350 комбайн заһабарилагдахаар хараалагдана.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй түбэй мастерскойнуудые эрхилэгшэд «саг эртэ, үрдинэ бэзэбди» гэжэ һанаа амар һуужа байнгүй, заһабарилгада хүсэд хүрэхөөр механизаторнуудые томилжо, тэдэнэй ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, запасной частьнууд болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Тэрэшэлэн тэндэхи партийна, профсоюзна организацинууд заһабарилгын хүдэлмэридэ табигдаһан механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха, культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдыень хангаха болоно.

ШЭНЭ АРГА ХЭРЭГЛЭНЭ

Убэл зунгүй бэлэдхэгдэжэ байһан модоной ехэнхи хубинь зунай үедэ уһан замаар хэрэгтэй газартаа хүргэгдэжэ байдаг. Тиимэһээ модо урадхуулга дээрэ шэнэ, түрүү арга хэрэглэхэ, модые хэрэглэгшэдтэ түргэнөөр эльгээхэ тон шухала.

Республикын гол мүрэнүүдээр, Байгал далайгаар модо урадхуулгада шэнэ арга хэрэглэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Ленинградай научно-шэнжэлэлгын гол институт, Красноярск городтохи Сибириин технологическа институт Байгалаар модо ута зандань урадхуулха технологи зохёоһон, шэнжэлһэн байна.

Энэ шэнэ арга хэрэглэхэдэ, модо урадхуулгын гаргаша бага болгогдохо, модон хэрэгтэй газарта түргэнөөр хүргэгдэхэ юм. Тэрэ үшөө юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, сорт сортоорнь илгангүй, хюрөөдэнгүйгөөр, отолотдоһон модые тэрэ зандань урадхуулжа болохо юм. Гадна ута зандаа багсалагдажа, сигара болгон холбогдоһон модон далайн «дошхороо», һалхи шуурганай болоошье һаа урадхуулагдажа байха. Тиимэһээ модо холбон уяха түхеэрэлгэ гэхэ мэтэ горитойгоор алмагдаха.

Ленинградай, Красноярска институдуудай научна хүдэлмэрилэгшэд М. Н. Фоминцев, А. В. Бабкин гэгшэд модо урадхуулгашадта бодото туһаламжа хүргэнэ.

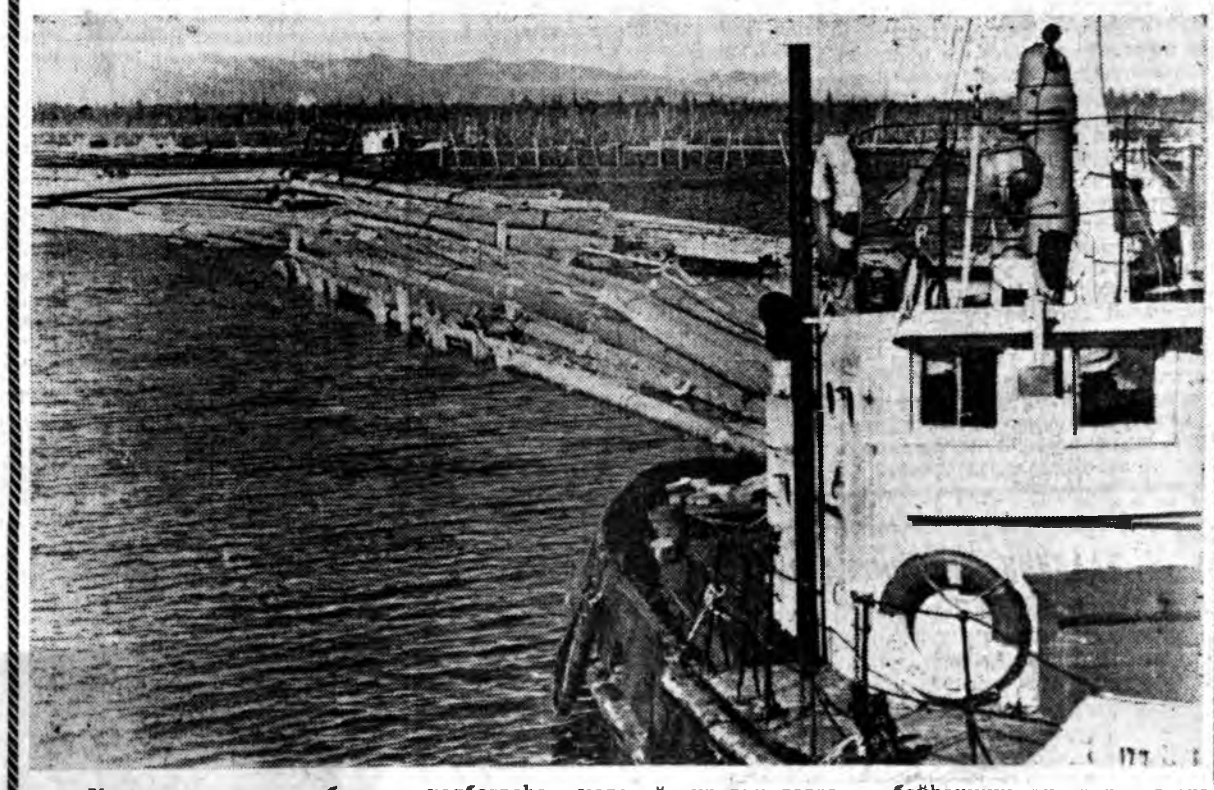

Ута зандаа сигара болгон холбогдоһон модоной урадхуулагдахаяа байһаниинь энэ зураг дээрэ харуулагдана.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

ШАДАЖА АДУУЛХА ХЭРЭГТЭЙ

Зунай һайхан саг үнгэржэ, убһэ ногооншье хагдарһаар үнинэй. Малай ехээр таргалха гансал малшадай шадабари оролдолгоһоо дулдыдахань. Оймoрой совхозой 3-дахи отделениһээ иимэ нэгэ жэшээ харуулхаар. Мал адуулагша Б. В. Балданов малаа поли дээгүүр адуулжа, тус бүриин шагнүүр сүүдхын 670 граммаар нэмээгээ. Малшан А. В. Тухолов сентябрь соо олтирогой бэлшээридэ малаа адуулһаниинь ехээр шагнүүрээ гээгээ.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, мүнөө үедэ намарай бэлщээрие шадажа хэрэглэхэ байһаниие гэршэлнэ.

Илангаяа октябрь, ноябрь һарануудта бэлшээриин газарые дүүрэн хэрэглэхэһээ гадна, хоор хооронд̆онь талха тарянай зүйлшье үгэлсэжэ байха юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ малаа эрэ, эмээрнь, томо жэжээрнь илгажа, тусхай гүүртэ болгохо шухала. Тиигэжэ дүй дүршэлтэй бэрхэ малшадта даалгажа үгэхэ хэрэгтэй.

Эртэ үглөөнһөө малаа бэлшээридэ гаргаад, үдэшэниинь шэмэтэ тэжээл болон талха тарянай зүйл үгэхэдэ дээрэ юм гээд түрүү малшадай олон жэлэй дүй дүршэл харуулна. Талха тарянай зүйл гурил шэнги үйрүүлэн бутаргаад, уһатай худхажа малда уулгахада яһала һайн. Иимэ тэжээлээр саг болзор соонь малые эдеэлэжэ байхада шагнүүрээ угаа түргэн нэмэдэг юм.

Оймoрой совхозой 3-дахи отделенидэ эбэртэ бодо мал олоор бэлшээн таргалуулагдадаг. Зунай һарануудта эндэхи 609 толгой мал холын бэлшээридэ адуулагдажа, шагнүүрээ 606 центнерээр нэмээгээ. Энэнь тус бүридөө шагнүүрээ сүүдхын килограммаар нэмээһэн болоно.

Мүнөө энэ отделенидэ 208 толгой шахан таргалуулагдаха мал илгагдаад байна. Оньһожоруулагдаһан тэжээл буйлуулдаг кухнитай тусгаар һайн байра түхеэрэгдэнхэй. Гол түлэб гидролизно аргаар буйлуулагдаһан тэжээл бэлдэгдэхэ юм. Малаа саг сагтань бүлеэн уһаар уһална. Гүүртые даагшаар олон удаан жэл соо мал ажалда хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоһон коммунист А. И. Илыгеев томилогдоо.

С. ЖАНЧИПОВ.

Кабанск.

...ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): ...жэлэйнь ойн гүйсэхээ бай... Мурманск городой эрхим ...үүд Советскэ Союзай Герой ...ФСР-эй габьяата врач ...П. А. Баяндин, 1-дэхи ...уулиин һуралсалай талые ...ша Г. А. Двинина, Социа... Ажалай Герой загаһа ...агын траулерай капитан К. В. ..., РСФСР-эй габьяата ар...тка Е. А. Соколова, Социалис ... Герой худалдаа наймаа...портын ашаа тээгшэдэй бри...р И. И. Контарев, Социалис ...лай Герой БМРТ-гэй капитан...ктор П. П. Решетов, Түмэр ... Мурманск станциин на...ник Социалис Джалай Герой ...Ф. Бурмистров, Социалис Ажа... Герой город шадарай «Туло...» колхозой һаалишан В. В. ...иханова, загаһанай комбина... хүдэлмэришэн З. Н. Фененко, ...алис Ажалай Герой гэр ба...ын комбинадай комплексно ...дын бригадир А. Ф. Мако..., Мурманска оёдолой фабри... бригадир М. Н. Цаплина, ...лдаа наймаанай хүдэлмэри...шэ А. Ф. Шабалкин.

ҮНДЭР УРГАСА

«Дружба» колхозой 1-дэхи отделениин свёкло ургуулагшад энэ жэлдэ саахарай свёклын үндэр ургаса хуряажа Бэшүүрэйнгээ аймаг соо шалгарба. Отдегээ аймаг соо шалгарба.

Свёкло ургуулагшад тэрэнэй хуряалгые 10 үдэрэй туршада дүүргэжэ, Бэшүүрэй саахарай заводто 4300 центнер свёкло тушааба.

Звено бүхэндэ 0,80 га тарилга бэхижүүлэгдэһэн байха юм. Свёкло ургуулагша Агния Максимовна Перфильева өөрынгөө участок дээрэһээ 104 центнер ургаса хуряаба. Энэнь гектарай 134 центнер болоно. Манай эндэхи эрхэ байдалда үндэр лэ ургаса!

Тэрэшэлэн Валентина Афанасьевна Перфильевагай звено 0,80 га газар дээрэһээ 100 центнер, Мария Романовна Перфильева 98 центнер ургаса хуряаба.

В. БОРИСОВ.

ҺУРГАХА, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ ТУХАЙ ЕХЭ ХӨӨРЭЛДӨӨН

(Үдэшын ба заочно һуралсалаар зүблөөн боложо байна)

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерство, СССР-эй педагогическа эрдэмэй академи, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министерство үдэшын (халаанай) ба заочно һуралсалай талаар Сибирь болон Алас-Дурна зүтэй районуудай зүблөө татаба. Октябриин 11-дэ Улаан-Үдэ городто энэ зүблөөн хүдэлмэреэ эхилбэ. Сибирь, Алас-Дурна зүгэй 20 область, хизаарнууд болон автономито республикануудай түлөөлэгшэд, РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствын, СССР-эй педагогическа эрдэмэй академиин, ВЛКСМ-эй ЦК-гай түлөөлэгшэд, Буряадай АССР-эй партийна, советскэ, арадай гэгээрэлэй органуудай түлөөлэгшэд, олон багшанар тус зүблөөндэ хабаадалсана.

КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хуряангыгаар үгэ хэлэжэ энэ зүблөөе нээбэ.

«Залуушуулай үдэшын ба заочно һуралсалые һайжаруулха хэмжээнүүд тушаа» гэһэн РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1964 оной ноябриин 19-нэй тогтоолой дүүргэгдэхэ тухай Россин Федерациин гэгээрэлэй министерствын үдэшын һургуулиин управлениин начальник **Н. Н. Балов** элидхэл хэлэбэ.

СССР-эй педагогическа эрдэмэй академиин үдэшын ба заочно дунда һуралсалай эрдэм шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо, доцент дунда һургуулинуудай һурагшадые һургаха арга методые һайжаруулха замууд тухай элидхэл хэлэбэ. Удаань Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр нүхэр **С. Г. Дугаров** үдэшын ба заочно һургуулинуудта һурагшадые һургаха түсэбэй дүүргэлтэ тухай элидхэһэн байна.

Хүдэлжэ байһан залуушуулые һургаха, хүмүүжүүлхэ, һуралсалай шанар һайжаруулха тухай ехэ хөөрэлдөөн болобо. Энэ талаар Буряадай АССР-эй арадай гэгээрэлэй хүдэлмэришэд зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Хүдэлжэ байһан хүдэлмэришэн, хүдөөгэй залуушуулые һургаха талаар эрхим дүй дүршэлтэй һургуулинууд республика дотор яһала олон. Эдэ үдэрнүүдтэ зүблөөндэ хабаадагшад эдэ һургуулинуудай ажал хэрэгтэй танилсаха юм.

Энэ зүблөөн хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр.

АЖАЛАЙ АБЬЯАС СООГУУР

Хүдөөгэй ажалшадай һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаһан Хяагтын аймагай ажахынууд эршэ зоригтойгоор ажаллажа байнад. Аймаг хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээһэн. Һү гүрэндэ тушааха түсэбөө 110, мяха тушааха түсэбөө 121, үндэгэ 115, нооһо 107 процент бэелүүлһэн Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой малшадай хубита тон ехэ. Эдэнэр һү хуралдаха жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Колхозой суута һаалишад В. Аносова, А. Лезунова, А. Аносова, Т. Бобыкина болон бусад үнеэн бүриһөө 1700 гаран килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ түсэбые 200 гаран литрээр үлүүлһэн байха. Эдэнэр мүнөө 1967 оной түсэбөөр ажаллана.

А. СУРМАЧ.

АМЖАЛТАТАЙШЬЕ ҺАА, ДУТУУ ДУНДАНУУД БИИ

КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, товарна продукци үйлэдбэрилхэ нэгэдэхи кварталай түсэб мартын 26-да дүүргэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 57,5 мянган түхэригэй продукци бүтээгдэбэ. Найма һарын даабари 109,6 процент, ажалай бүтээсын түсэб 109,7 процент бэелүүлэгдэбэ. Энэ хугасаада үйлэдбэрилһэн продукциин өөрын үнэ сэн 1,2 процентээр хямдараа, 27,8 мянган түхэригэй алмалта хэгдэбэ.

Дээрэ үгүүлэгдэһэн эдэ тоо, баримтанууд Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй электромашинна цехэй түйлаһан амжалта гэшэ. Иимэ һайн үрэ дүн өөрөө ерээ бэшэ, харин социалис мүрысөөнэй долгин соогуур ниитын хүсөөр бүтээгдэһэн хэрэг. Үйлэдбэриин хэрэгые, тэрэнэй үрэ дүнгые һайжаруулхын, дэлгэрэнгы хэмжээндэ хүргэхын тулада цехэй партиина эхин организаци, бүхы коммунистнууд ехэ оролдолго гаргаа. Эмхидхэлэй болото хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлээ, бэелүүлэшэ байһаар.

Эдэ бүгэдэ тухайгаа партиина бюро коммунистнуудайнгаа урда тоосоото хэлэдэ элидхэлдээ байна. Тиигэбэшье партиина бюро үнгэрһэн 16—17 һарын туршада цехэй завод соогоо түрүү зэргэдэ гарахын тула эмхидхэлэй ехэ худэлмэри бүтээбэ, нүлөөлхы үүргэнь улам гүнзэгыраһан байха юм. Коммунистнууд цехэй ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, түрүү үүргэеэ улам дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоһон байна.

Цехэй худэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдадаг шиитэ-политическэ, хүмүүжүүлхы худэлмэри улам бүри гүнзэгыржэ, удха түгэлдэр болоо байна. Энэ хэрэгые ганса цех дотор эрхилэлгээр хизаарлаагүй. Үйлэдбэри дээрээ голодоһо гаргагшадтай тэмсэл улам шангадана. Эрхим шанарай өөрын тамгатай болоһон худэлмэришэд олон болоо. Байд-байд гээд лэ цех дотор шанарай үдэр эмхидхэгдэнэ. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе дэлгэрүүлгэдэ анхарал хандуулагдана. Цехэй гурбан участок, 9 бригада коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ солодо хүртэнхэй, 562 хүн энэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэй 360-ниинь иимэ алдарта нэрэтэй болонхой.

Партиина бюро өөрынгөө худэлмэриие эмхидхэн ябуулхадаа бригада болон участогууд дээгүүр байгуулагдаһан партиина бүлэгүүдтэ, цехэй олониитын эмхинүүдтэ түшэглэдэг, тэдэнээ зүбөөр худэлгэжэ байдаг юм. Теэд зургаан зуугаад худэлмэрилэгшэдтэй энэ ехэ коллективэй үйлэдбэриин болон ниитын ажабайдалые партбюро гансаараа хүтэлбэрилхэ гэбэл, хаанань хүрэхэ һэм.

Тобшолходо, түрүү зэргэдэ гарахын, үйлэдбэриингөө үрэ дүнгые һайжаруулхын тулада тус коллектив, тэрэнэй түрүүшүүл—коммунистнууд ехэ оролдолго гаргана. Энэ талада партбюрошье эмхидхэхы үүргэеэ дээрэ барижа ябаа.

Гэбэшье цехэй коммунистнууд өөһэдынгөө түйлаһан амжалтые нүгөө талаһаань шүүмжэлхы удхатайгаар хараба. Бүхы хэрэг үйлэдөө политическэ, ёһотойл партиина сэгнэлтэ үгөө. Тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн нэгэншье коммунист тиимэ нимэ юумэ хээбди, тэрэ энэмнай һайн гэхэ мэтын гоё гоё үгэнүүдые огто дурдаагүй. Харин цехэй коммунистнуудай, партбюрогой хүсэд хойноонь гаража шадаагүй асуудалнууд дээрэ онсо тодорхойгоор тогтобо. Бэе бэедээ [illegible]

лэ муутай юумэнүүдтэ эсэс табиха шухала. Эдэ асуудалнуудай шиидхэбэрые хүсэд олоодүй байһан тудаланай һанал сэдьхэлээ оноо хандуулмаршье болоно.

— Цехэймнай технико-экономическэ үрэ дүн һайн. Бүриншье һайн байха арга боломжо бии. Бүхы цехээрээ коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ хада болоһон байха зэргэтэй һэн. Теэд хүн бүхэмнай үзэл сурталайнгаа талаар болбосорогни болоно бирангүй. Зарим нэгэн цех соогоо номгон тэнюун, ажалдаа, ниитынгые хэрэгтэ һайнаар хандадаг, харин үйлэдэ гараад ябахадаа гү, али гэртээ хуули бусаар аашална, мүнхаг абари зан гаргана. Дүүгэ дунданьуудта хамаагүйгөөр хандаха, тэрэниие обёорхогүй ябадал партиина хэрэгтэ харша, харжатай зүйл гэшэ гү? Соёл сурталай худэлмэриин хэмжээнһөө үйлэдбэриин угралта дулдыдаха байна. Энэ хэрэгые шиидхэхын тулада партиина организаци, хүн бүхэн анхарал табиха болоно,— гэжэ коммунист Аугуль хэлэһэн байна.

Энэ тон тодорхойгоор, бодото байдалһаа ундэһэлһэн анхаралта. Коммунистнуудай дунда ниимэ таарамжагүй ушар үзэгдэнэ. Үнгэрэхэдээ, партиина суглаа зарлахада хоёрдохи, гурбадахи халаанда худэлдэг зарим нүхэд хайшан гээд ла, байхагүй гэжэ оролдодог. Цехэй партиина ажабайдалда хабаатай шухала асуудалнуудые шиидхэхээр суглаан болодог ха юм даа. Тиихэдэ суглаан дээрэ оройдоо үгэ хэлэдэггүй, асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаададдагүй, партиина даабари дүүргэдэггүй коммунистнууд бии. Энэмнай хамтынгаа хэрэгтэ хамаагүйгөөр, партиина Устаар тодорхойлогдоһон уялгануудта харюусалгагүйгөөр хандаһан зүйл болоно гэжэ коммунист нүхэр Бадмаев шүүмжэлбэ.

Олониитын дунда жаяг журам бэхижүүлхэ, ниитын гурим эбдэгшэдтэй эрид шууд тэмсэхэ худэлмэриин үргэнөөр ябуулагдажа байхада, партиин зарим гэшүүд Уставай эрилтэ хазагайруулжа байхань гайхалтай. Коммунист Ф. Я. Антонов үйлэдбэриин командир, механик тушаалтай хүн. Теэд худэлмэриһөө зайгуултажа, һэжэг түрэмөөр хүнүүдтэй холбоорилдожо архидаа. Удаань милициин худэлмэрилэгшэдтэй хуули бусаар үһэрилдэжэ, медвытрезвительдэ оруулагдаа. Энэ гэмтэ ябадалынь коммунистнууд шоо үзөө, партиһаань гаргаха гэжэ энэ тоосоото суглаан дээрэ шиидхэбэри абаа.

Электромашинна цехэй коммунистнууд тоосоото-һунгалтынгаа суглаанда эдэбхитэйгээр бултадаа суглараа, тон шударгыгаар зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа. Үгэ хэлэһэн лэ хүн бүри һайнаар худэлдэг болохын тулада партиина организаци, коммунистнууд ямар хэрэг бүтээхэ, саашадаа яажа худэлмэреэ ябуулха тушаагаа һанал сэдьхэлээ зобожо байдагаа элирхэйлээ бшуу.

Электрослесарь нүхэр Хакимовай үгэ ехэ һонирхолтой байгаа. Тэрэ хадаа хоёр залуу коммунистнуудай хэрэг үйлые, шэнжэ шанарые зэргэшүүлэн харуулаа. Үүсхэлтэ, үнэн сэхэ хүн юушье хэхэ байна. Нүхэр Марактаев юрын худэлмэришэн. Тэрээндэ сүлөө заб гэжэ хаана байха һэм даа. Тиигэбэшье партбюрогой гэшүүн, секретариин орлогшо байһан ниитынгээ тушаалые эрхимээр дүүргэнэ, ком- [illegible]

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ҺААЛИИН ФЕРМЭНҮҮД ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАНА

Үдын совхозой 3-дахи отделениин Баян-Голой һаалиин фермын ажал оньһожоруулагдаба. Эндэ кормоцехэй, авто-уһалууриин, электро-һаалиин болон шэбхэ гаргаха түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Хүрбын совхоздо 4 кормоцех тодхогдожо дүүрэжэ дүтэлөө. Дээдэ-Тайлсын, Хэжэнгын, Чисаанын болон Ангаагай совхозуудай һаалиин фермэнүүдые оньһожоруулха худэлмэри хэгдэнэ.

Хори. Г. ХАГОЕВ.

Улаан-Үдын сэмбын фабрика ашаглалгада ороһоор 20 жэлэй ой октябриин 30-да гүйсэхэнь. Фабрикын худэлмэришэд болон алба хаагшад Агуу ехэ Октябриин 49-дэхи ойе, мүн өөрынгөө хорин жэлые ажалай бэлэгүүдээр угтажа байна. Фабрикын аппаратно-ээрэлгын цехэй худэлмэришэн Надежда Степановна Калашникова эндэ 19-дэхи жэлээ худэлнэ, халаан бүриингөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Нүхэр Калашникова коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. С. Калашникова ажалдаа.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Н. Чаушеску үгэ хэлэбэ

БУХАРЕСТ. Империалистнуудай ээрхэг түримхэй түсэбүүдые таһалдуулхын тулада бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй нэгэдэмэл ябуулганудые улам ехээр бэхижүүлхэ, империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдые түгэлдэрөөр нэгэдүүлхэ шухала гээд РКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Н. Чаушеску хэлээ.

Ороной дээдэ һургуулинуудта шэнэ һуралсалай жэлэй эхилһэнтэй дашарамдуулан, Бухарестдэ болоһон баяраи суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Н. Чаушеску иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Социалис оронуудай., бүхы оронуудай худэлмэришэн ангиин, коммунис болон худэлмэришэнэй худэлөөнэй хүсэ шадалые болон нягта жагсаалые бэхижүүлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ туһа нэмэри оруулха гээшэ өөрымнай интернациональна нангин уялга болоно гэжэ Румыниин парти, правительство тоолоно. Баатарлиг вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлдэ хүсэдөөр талархажа, энэ тэмсэлыень аха дүү ёһоор дэмжэжэ байһанаа румын арад лаблан батална гээд РКП-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь заагаа.

СКЮ-гэй ЦК-гай V пленум

БЕЛГРАД. Югославиин Коммунистнуудай союзай Центральна Комитедэй V пленум СКЮ-гэй Генеральна секретарь Иосип Броз Титын түрүүлэлгэ доро Белградта нээгдээ. СКЮ-гэй Хиналтын комиссиин түрүүлэгшэ ба секретарь, СКЮ-гэй Шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ, Коммунистнуудай союзые хүгжөөхэ, шэнэдхэн хубилгаха талаар СКЮ-гэй ЦК-гай комиссиин гэшүүд пленумдэ уригдаа.

СКЮ-гэй IV пленумһээ хойшонхи үе соо Югославиин коммунистнуудай союзай хэһэн ажал ябуулга, СКЮ-гэй хүтэлбэрилхы органуудые шэнэдхэн байгуулга, СКЮ-гэй ЦК-гай шэнэ органуудай һунгалта, мүн бусад асуудалнууд пленумэй зүбшэхэ зүйлдэ ороно.

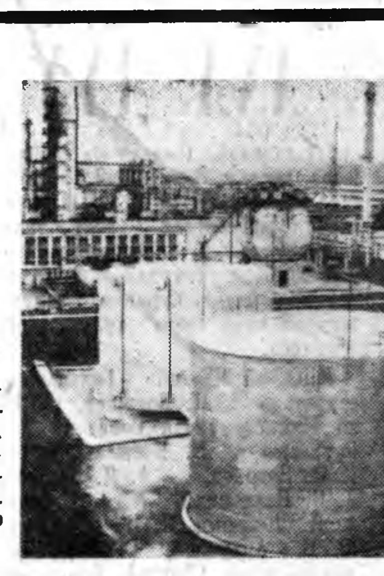

Болгариин Арадай Республикада химическэ промышленность угаа түргэнөөр хүгжэнэ. Советскэ Союзай туһаламжатайгаар баригдаһан Бургасска химическэ комбинат үргэдхэгдэнэ. Зураг дээрэ: нефтехимическэ барилгануудай юрэнхы түхэл.

БТА-гай—ТАСС-ай фото.

МАЛДАА—ДУЛААН, ТАРГАН ҮБЭЛЖЭЛГЭ

МАЛШАН БҮХЭНЭЙ ОРОЛДОХО ХЭРЭГ

САБШАЛАН, тарялан дээрэхи халуун худэлмэриин охин намдажа, хүдөөгэй ажалшадай хамаг һанаан малай үбэлжэлгэдэ зорюулагдажа эхилбэ. Энэ жэл манай совхозойхид үбэлжэлгэеэ амжалтатайгаар үнгэргэжэ, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ дүүрэн арга боломжотой.

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада ган гасуур байжа, үбһэ тэжээл бага бэлэдхэгдэжэ, тон бэрхэшээлтэйгээр үбэлжэгдэһэн. Гансахан үбэлэй һаранүүдта 2—3 мянган хони, 120—130 үхэр үхэл гарзада оруулха ушар үзэгдэһэн. Малайшье ашаг шэмэ өөдэлөөгүй. Эдэ бүгэдэһөө ёһотой тобшолол хэжэ, сабшалан, тарялангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэ худэлмэри хэжэ захалһан байнабди. Энээндэмнай партиин Центральна Комитедэй 1965 оной мартын, энэ жэлэй майн Пленумүүдэй, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүд ехэ туһа хүргэһэн. Илангаяа сабшалангай ургаса өөдэнь үргэхэ талаар горитой худэлмэри хэгдэжэ захалаа һэн. Юуб гэхэдэ, совхознай аяар 4500 гектар шахуу сабшалангай газартай байна бшуу.

Хайшан гээд, ямар аргаар энэ ехэ сабшалан һайжаруулхаб гэһэн асуудал гараба. Урдынхидаал адли ганса нэгэн үбгэд луговодуудай хүсөөр юумэнэй урда орохын аргагүй. Хүнүүдые нэмэжэ табиха арга байхагүй. Тиимэһээ оньһожоруулагдамал түхэреэн жэлдэ худэлжэ байха хоёр лугомелиоративна отряд эмхидхээд, эдэбхитэй бэрхэ хүнүүдые ахалагша луговодуудаар томилһон байгаабди.

Лугомелиоративна отряд бүхэндэ колесно тракторнуудһаа гадна хоёр-гурбан гусеничнэ трактор даалгагдажа үгтэһэн. Иимэ отрядуудые эмхидхэһэнэй ашаар энэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхээр 11700 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ зөөгдэһэн. Тэрэнэй 10217 тонноонь лугомелиоративна отрядуудай хүсөөр хэгдээ һэн.

Эдэ отрядуудай хүсөөр мүн 240 гектар сабшалан борнойлогдоһон. 60 гектарай [illegible] отологдоһон, 37 километр ута ханааб сэбэрлэгдэһэн [illegible] лугомелиоративна отрядуудай худэлмэриие агроном [illegible] нүхэр Санжиевударидана.

Үбһэ хуряалгыншье үедэ эдэ отрядуудай аша туһань анхаотар ехэ байшоо. Эндэ бүхы худэлмэринь машинын хүсөөр хэгдэнэ. Үбһэ сабшаха, тармаха, һурилхэ худэлмэриһөө гадна баал «СК-3» комбайнаар суглуулһан байнабди. Энэ ушарта үбһэ хуряалга нилээд түргэнөөр ябуулагдана.

Үнгэрһэн хабартаа 2250 гектар сабшалан нэгэ дахин, 1500 га хоёр дахин уһалагдаа. Тэрэ тоодо 402 гектар сабшалан бүлүүр станциин хүсөөр шииггүүлэгдэһэн. Гадна сабшалан дээрэһээ малаа саг соонь гаргажа, 10 километр утатай посхоод шэнээр баригдаһан.

Эдэ бүгэдын ашаар байгша ондо үбһэн бараг һайнаар абтаба. Хонишодой бригадануудһаа бүридэһэн луговод Галсан Тангарович Хуриганова звено Этхитэ гэжэ газарай 900 гектар дээрэһээ 9000 центнер үбһэ суглуулжа абаа. Эндэ луговод Хуриганова аша габьяа ехэ.

Кучигер гэжэ нютагта луговод Николай Ильич Минеев 387 гектарай га бүриһөө 12 центнер үбһэ ургуулжа абаад, уялгаяа нилээд үлүүлээ. Мүн луговодууд Бальжир Мунгунов, Базар Будаев, Божигто Жигжитов, Дарма Баханов гэгшэд үбһэ ногооной баян ургаса туйлаа.

Тиигэжэ совхознай энэ жэлдэ 45 мянган центнер үбһэ һурилжэ абанхай. Харин нёдондо оройдоо 28 мянган центнер абтаһан.

Саашадаа сабшалан һайжаруулха худэлмэреэ улам оролдосотойгоор ябуулха байнабди. Мүнөө жэл сабшалан дээрэ наг шэбхэ зөөхэ худэлмэри гол түлэб намартаа, үбэлэй эхеэр хэхэ гэжэ шиидээбди. Яахадааб гэхэдэ, хабартаа энэ худэлмэридэ трактор, машина олоор табиха аргагүй байдаг. Нүгөө таладаа хабартаа сабшалангай хүрьһэн ѓэдэжэ, тракторaар ябахада гэмтэдэг байна. Ушар иимэһээ мүнөө бульдозертой хоёр трактор гүүртэ, отаранuудай газаахи, дотоохи аргал шэбхэ этэржэ, обоолжо байнхай. Тиигээд ноябриин хахадһаа захалжа, тэрэнээ зөөжэ орохобди.

Шэбхээ намартаа зөөһэнэй ашаар лугомелиоративна отрядуудай тракторнууд хабартаа сабшалан борнойлхо, хүрьһэ соолохо, шугы бургааһа сэбэрлэхэ гэхэ мэтэ худэлмэридэ һаадгүйгөөр ябаха аргатай болохо бшуу. Тэрэшэлэн хэдэн зуун гектар намаг хатааха хэрэгтэй.

Үбһэнэй хажуугаар энэ жэлдэ һолоомо ехээр абтаба. Хэрбээ нёдондо оройдоо 12 мянган центнер һолоомотой байбал, мүнөө гурба дахин шахуу ехэ бэлэдхэгдэхээр. Эдэ үдэрнүүдтэ оньһожоруулагдамал хоёр бригада һолоомо һурилжэ байнхай. Энэ һолоомонойнгоо хахадынь шахуу ерэхэ жэлэй үбэлжэлгэдэ хэрэглэгдэхээр үлөөхэ гээд, тэрэнээ шанартай һайнаар һурилнэбди.

Һүүлэй жэлнүүдтэ һолоомо гидролизно аргаар буйлуулжа, малда үгэдэг болонхойбди. Мүнөө гурбан фермэдэмнай иимэ түхеэрэлгэ бии. Малай үбэлжэлгын урда тээ һолоомоёо фермэнүүдэй газаа зөөжэ абахабди.

Байгша ондо адагынь 10 мянган центнер зелёнко һурилэгдэхэ юм. Түсэбэй ёһоор 6 мянган тонно силос дарагдажа абтаа. Нёдондо энэмнай оройдоо 2700 тонно байһан. Шэмэтэ тэжээл ехэтэй болохын тула һүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ газар ашаглажа, тэндээ обёос тарижа, ногоон занданъ хуряагаад, силостэ дарадаг болообди. Мүн обёосой орооһо абажа, хони малдаа ехээр үгэхэ аргатайбди. Малаа тарья талханай зүйлөөр хүсэд хангахабди гэхэ гү, али хамта түсэбэй ёһоор 15 мянган центнер тарьян малай тэжээлдэ үлөөгдэбэ. Нёдондо энэмнай орой 3 мянган центнер байһан.

Одоошье үбһэ, силос, тарья талханай зүйл малда хүсэд хүрэхөөр абтаба. Имагтал энэ тэжээлээ эзэн ёһоор гаргашалха, малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ гэжэ бүгэдөөрөө оролдохо болонобди. Илангаяа малшад энэ талаар тон ехэ харюусалгатай байна.

ЭНЭ ЖЭЛ дулаан, һайн намар боложо, малаа бэлшээн тарғалуулхада угаа зохид байба. Хониднай сабшалан дээрэ, тарьянай һуурида бэлшээгдэжэ, яһала һайжараа, Буруу, хашарагуудшье хүшэ абажа байнхай. Манай дүршэлтэй бэрхэ малшан Будажап Сабхаевич Цыденов хашарагуудайнгаа шэгнүүр сүүдхэдэ килограммһаа дээшэ нэмээнэ. Хүнтэйдэ байһан һаалиингаа малда силос эдюулжэ захалаабди. Тамир һулатай хонидто тарья талханай зүйл нэмэжэ үгтэнэ.

Бардам һайн тэжээлһээ гадна үхэр малда дулаан байра, зөөлэн, хуурай дэбдихэр хэрэгтэй. Энэ талааршье бэлэдхэл яһала хэгдэнэ. Мүнөө жэл 450 буруу, хашарагуудай байха шэнэ байра түхеэрэгдээ. 200 үнеэдэй байха байра Хүнтэйдэ шэнээр баригдаа. Эндэ аргал шэбхэ машинын хүсөөр сэбэрлэгдэхэ, тэжээл буйлуулха тусхай цех баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Үнеэ һааха «Даугава» гэжэ машина худалдажа абанхайбди. Тиигэбэшье үнгэрһэн зундаа үнеэдэй нэгэ байра шатажа, ехэ бэрхэшээл ушаруулба. Эдэ малдаа элдэб байра тааруулжа, дулаалжа байнабди.

Хонидой үбэлжэхэ газар бэлдэгдэжэ захадаа гараха болонхой. Байгша ондо хонидой хоёр байра шэнээр бүтээгдээ.

Һаалиин бүхы гүүртэнүүдтэ, мүн нэгэ отарада уһа бүлэхэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Хүнтэйнгөө малда түхэреэн жэлдэ автомашинаар уһа зөөдэг байнабди. Гүүртэ бүхэндэ малай доро дэбдихэ хиин бэлдэгдэнхэй.

Энээнтэй хамта малшадые гэр байраар хангаха, сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэхэ арга олгохо асуудалда ехэ анхарал табигдана. Энэшье ойлгосотой ха юм даа. Малай үбэлжэлгын хуби заяае малшад лэ шиидхэхэ байна ха юм. Энэ талааршье ехэ оролдолго гаргагдана. Һаалишадай байха хоёр квартиратай 8 гэр бүтээгдээ. Һаалиин томодхогдомол гүүртэ дээрэ культбаза эмхидхэгдэнхэй. Эндэ бани түхеэрэгдээ. Мүн хонишодой гурбан бригадын тус бүридэ культбаза бии. Һаалиин гүүртэ бүхэндэ улаан булан эмхидхэгдэнхэй.

Гадна һаалиин бүхы гүүртэнүүдтэ, эхэ хонидой отаранuудта электрын гэрэл оруулагданхай.

Хэды иимэ байбашье, малшадай худэлмэри үшөөл хүндэ хүшэр байһаар, ажаһуудалынь хүсэд һайн гэхын аргагүй. Малшадта гэр байра үшөөл олон хэрэгтэй. Теэд энээндэ мүнгэ зөөри багаар һомологдоно. Фермэ дээгүүр малшад олон дуталдана. Мүнөө дээрээ 20 хонишон, 10 һаалишан, хэдэн тугалшан хэрэгтэй. Энэ худэлмэридэ залуушуул балай эрмэлзэнэгүй. Юуб гэхэдэ, гүүртэ, отаранууд дээрэ ажаһуудаг зоной али бүхы эрилтэнүүд үшөөл мууса хангагдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Малшадые түлөөһэнэйшье талаар урмашуулхаар болоо. Хэрбээ механизаторнуудта худэлмэриин стажай түлөө нэмэлтэ түлбэри тогтоогдобол, манай эндэхи эрхэ байдалда иимэ нэмэлтэ түлөөһэ малшадта олгохоор.

Совхозоймнай малшад ажалдаа ушарһан бэрхэшээлнүүдые эрэлхэгээр дабажа, энэ жэлэйнгээ үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэжэ, Агуу ехэ Октябриин революциин 50 жэлэй алдарта ойе ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтахые эрмэлзэнэ.

Гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые тушааха жэлэй түсэб болзорһоо урид сүм дүүргэгдэхэ. Энэ жэл нёдондонойхиһоо 50 процент ехэ һүн һаагдажа, 40 процент ехэ һүн гүрэндэ худалдагдаха. Мяха тушаалга 22 процентээр дээшэлхэ. Нооһошье тушааха түсэб дүүргэгдэнхэй. Мүн нёдондонойхиһоо нилээд олон түл абтахаар. Ерэхэ жэлдэ адууһа малһаа бүри ехэ ашаг шэмэ абажа, тэрэнээ арад зоной аша туһада зорюулха байһамнай дамжаггүй.

С. ЦЫБИКОВ,
Дэрээнэй совхозой директор.
Баргажан.

Баргажанай аймагай Аргадын совхозойхид үбэлдэ бэлэдхэлэй худэлмэриие эмхитэйгээр ябуулна. Энэ зураг дээрэ тус совхоздо бодхоогдожо байһан 200 толгой үхэрэй байрын барилга харуулагдана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ПЕКИНЭЙ ГОРКОМ ДАХЯАД СОХИЛТОДО ДАЙРАГДАБА

ПЕКИН. (ТАСС). Һайндэрэй һүүлээр орон дотор «соёлой хубисхалай шэнэ дэбжэлтын «боложо эхилхэдэ, КПК-гай Пекинэй городской комитедтэ түрүүшын сохилто хэгдээ. «Дацзы бао» гэжэ шэнэ хуудаһанууд горкомой байшангай нюур талада, дүтэ шадарайнь байшангуудайнь хананuудта болон хашаануудта нялтатай харагдана. «Шэнэ горкомой буржуазна, хархис хараа шугамые эрид шууд, хүсэдөөр шүүмжэлхэбди» гэһэн үгэнүүд горкомой байшангай хаанада няагдаһан ехэ уряа соо хэлэгдэнэ. Хитадай арадай-сүлөөрэлгын армиин солдадуудай үүдыень хамгаалжа байһан горком руу «хунвэйбинүүд» орожол гаражал байдаг. Байшан соонь һүни үдэргүй дуу дуулалдаан болоно, үгэ хэлэгшэдэй абяан дуулдана.

Пекинэй багшанарай институдай «дайшалхы бүлэгэй» «Дацзы бао» соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Шэнэ горком хуушанайхиин замаар дабшана, «оппортунис, баруунай хэлбэрилэй хараа шугам» бэелүүлнэ, «парти дотор засагые барижа байгшадые» дэмжэнэ, «капиталис замаар дабшана». Хуушан горкомой хүнүүд, «Мао Цзэ-дунай үзэл сурталые» буруушаадаг хүнүүд бологшо заводуудай партиина организацинуудай секретарьнууд, горкомой заседанинуудта хабаадалсана, «олониитые олониитэдэ эсэргүү тэмсэлдэ тухирдаг» хүнүүд горкомдо бии гээд «Дацзы бао» тэмдэглэнэ.

Шэнэ горкомой заседани, горкомой нэгэдэхи секретарь Ли Сюэфэнэй хэлэһэн үгэ «баруунай оппортунис үзэл баримталһан, Мао Цзэ-дунай үзэл сурталда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй» гээд «Дацзы бао» соо тоологдоһон байха.

«Дайшалхы бүлэгэй» бэшэһэнэй ёһоор Ли Сюэ-фэн түрүүтэй горком «баруунай оппортунис үзэлые шууд түргэнөөр бэелүүлнэ», харин Ли Сюэ-фэн «соёлой хубисхалда» болон «революционно хүдэлөөндэ» эсэргүүсэнэ.

Хэрбээ энэ замаар шэнэ горкомой саашадаа дабшаа һаань, тэрэниие революционно олониитэ хаман хаяха гээд «Дацзы бао» соо заагдана.

КПК-гай Пекинэй горкомые шэнэдхэн хубилгалга «Мао Цзэ-дунай үзэл сурталай шэнэ илалта болоно» гэжэ «Жэньминь жибао» һаяхан бэшэһэн байгаа бшуу. Шэнэ горкомые дэмжэжэ байһан тухайгаа мэдүүлхын тулада хүн зоной колонннонууд горком тээшэ бүхэли неделиин турша соо ошодог байгаа. «КПК-гай ЦК-гай шиидхэбэри угаа сэсэн мэргэн, тон зүб шиидхэбэри болоно. Энэ хадаа Мао Цзэ-дунай үзэл сурталай шэнэ илалта болоно» гээд «Жэньминь жибао» бэшэһэн байгаа.

Шэнэ горкомой «буржуазна, хархис хараа шугамые эсэстэнь хүрэтэр элишэлэн шүүмжэлхэбди» гэжэ мүнөө «хунвэйбинүүд» тангаригаа үгэнэл.

Дээдэ һургуулинуудай үүдэнүүд нээгд[...]

ЧССР-эй наука, культурын ажа[...] ябуулагшадай су[...]

Шэнэ электростанцинууд

Кубын жэмэстэ модонуудай саад[...]

Румыниин ниислэл[...] ерээдүй

МУХАР-ШЭБЭРТЭ БОЛОҺОН ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ ҺАЙНДЭРЬӨӨ

РЕПОРТАЖ

ТАРЯАШАД, МАЛШАДАЙ БАТА ЖАГСААЛ

АЖАЛАЙ ҺАЙНДЭР, АЛДАР СОЛЫН ҺАЙНДЭР!

ТҮГНЭ гол дээгүүр иимэ үгэнүүд сууряатана. Энэ үдэр таряашад, малшад зүрхэ сэдьхэлээ баяраар салгидуулжа, хүдөөгэй ажалшадай һайндэрые ажалай жагсаал болгон угтана. Баяр баяхалангай иимэ һайндэр мүнөө жэл түрүүшынхеэ угтагдажа байнхай.

Найр зугаа дэлгэхэ талмай дээрэ Улаан туг үргэгдэжэ, мандуулагдахые хүн бүхэн лэ хүлеэһэн хэбэртэй. Одоол тэрэ сагнай тулаба. «Туг үргэгты!» гэһэн захиралта соносхогдоно. Үбсүүндээ алтан одо зүүхэ хубида хүртэһэн Пантелеймон Петрович Челночков, аймагай томохон ажахынуудай нэгэн—«Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Цырен Семенович Семенов, һү һаалгаар үнгэрһэн жэлдэ чемпион алдартай гараһан «Эрдэм» совхозой һаалишан Акулина Евсеевна Оленникова гэгшэд талмай дээрэ Улаан туг хииhхүүлнэ....

Хүдөөгэй ажалшадай заншалта һайндэрые Мухар-Шэбэрэй ажалшад аяга дүүрэн сагаан эдеэ, табаг дүүрэн төөлэй мяха хэшэгтэйгээр угтаа. Аймагай колхоз, совхозуудай малшадай гүрэнэйнгөө түсэб-захилые амжалтатайгаар дүүргэжэ, эндэхи таряашадай алтан залаата шэниисын баян ургаса ургуулжа, арбай таряанай дээжые Эхэ орондоо ехээр бэлэглэжэ, домогто табан жэлэй түрүүшын жэлые үдэшэжэ байһанда хүнэй зүрхэ сэдьхэл баяраар ээлэгдэнгүй яахаб! Баян Буряад орон соогоо талха таряа ехээр ургуулдагаараа эндэхи таряашад суурхаа. Энэ намар хуряалгые поточно аргаар эмхидхэхэ гэһэн үүсхэл Мухар-Шэбэрһээ гараһан. Агта хүлэгэй аялга сууряан эндэһээл эхи абажа, нютаг бүхэндэ тараһан байна. Энээниие хэн мэдэхэгүйб! Түгнын талаһаа хоёр миллион шахуу пүүд алтан таряан Эхэ оронойнгоо амбаарта адхараал!

1. Таряашанай соло!

Баян зугаа, бардам хэшэгтэ һайндэрнай алдар солоор шэмэглэгдэнэ. Түгнэдэ таряашанай соло дуудагдажа байна. Таряашан! Мүнөөнэй таряашан балсан шанга гартаа балта хадуур дээрэ үргэжэ, соло дуудалганда орожо байхадаа, баатар хүсэеэ магтуулна. Һайндэрэй жагсаалые «Коммунизм» колхозойхид толгойлно һэн. Энэ ажахымнай түрүү механизатор Пантелеймон Петрович Челночков баатар солоёо дурдуулжа, ангар сээжэ дээрээ балта хадуур һиибэритэй алтан одо яларуулжа, зоноо жагсаалда урмашан ябахадаа һанаандаа юу бодоно хаб? Хүсэтэ тракторай хүрьһэ шорой урбуулжа, тала дэлхэйе дэһэлгэжэ байһан һанагдана. Тэндэнь арбай таряанай халюуран долгилжо, талын «онгосонуудай» тамаран байхань үзэгдэнэ. Олон жэлэй туршада Пантелеймон Петрович булад хүлэгэй жолоое адхажа, ажалдаа алдаршаһан, аймагтаа суурхаһан байнал. Энээндэнь соло!

Түгнэ нютаг таряа талхаараа суурхадаг, ажалша зоноороо магтуулдаг. Энэ намар баян таладамнай үшөө нэгэ бэлигтэн шалгарба. «Эрдэм» совхозой комбайнер Владимир Варфоломеев булад машинадаа һуугаад, заншалта үдэрэй жагсаалда толгой түрүү ябана. Намарай хүдэлмэриин үедэ арба мянган центнер таряа комбайнайнгаа соргоор гоожуулһандаа тэрэ омогтой. Аймагай чемпион алдартай!

1962 он... Тэрэ намар комбайнай рульда түрүүшынхеэ һууһанаа Владимир мартадаггүй. Эсэгынь юрөөлөөр ажалайнь һабагша татагдаһан байгаа. «Абынгаа солото комбайнер байһанда бишье талын «корабль» жолоодонгүй яахамниб» гэжэ Владимир бүри тиихэдэ бодоһон юм. Энэ үеһөө хойшо тэрэмнай холодоол шалгаржа байһан намтартай. Иимэл хүнүүд Түгнэдэмнай урган гаража, Буряад ороноо алдаршуулна.

2. Баян хэшэг

Аймагай солото кукурузашан Дамба Жанаевич Жанаев Суулга нютагайнгаа түлөөлэгшэнь болоно, ажалай баяр болгон аймагтаа төөлэй үргэнэ. Баян намарайнгаа ургасые магнайлжа, табан хушуута малайнгаа тоогүй олоноор үдэхые юрөөжэ, аяар холын нютагһаа асаржа бэлэглэһэн энэ хэшэгыень аймагай хүтэлбэрилэгшэд гар дээрээ һамбайлан абана.

Урдань Суулга нютагнай ямар һэм. Эндэ олон колхозуудай байхые һанагшаб. Тиигээд жэжэ ажахынуудай хүсэ шадал багатай байхада, хэдэн артель хамтаржа, ород буряад яһатанай хуби заяан нэгэдхэгдэһэн, томохон совхоз тогтоһон юм. 1961 онһоо хойшонхи үедэ энэ ажахымнай олзотойгоор ажалладаг болоо. Һүүлшын жэлнүүдтэ совхозой таряан ажалай ургалтые сасуулан хараа хада гайхалтай! 1960 ондо хамта 51 мянган центнер орооһо таряа, тэрэ тоодо 32 мянган центнер шэниисэ хуряагдаһан байбал, мүнөө жэлдэ бүхы таряанай хэмжээн 135 мянган центнертэ хүрөө, тэрэнэйнь зуугаад мянганиинь шэниисэ. Гансахан энэ жэлдэ 48 мянгаһаа үлүү центнер таряан гүрэндэ тушаагдажа, түсэбынь хоёр дахин шахуу үлүүлэн дүүргэгдэө. Ажахын олон тоото адууһа мал садхалан тарган үбэлжэлгөөр хангагдахань. Ниитын малда 43 мянган центнер үбһэн бэлдэгдэбэ гэжэ ойро һаядаашье Суулгада дуулдаагүй һэн. Жаран онойхиһоо баһал хоёр дахин шахуу ехэ үбһэн бэлдэгдээ ха юм.

Хүдөө ажахынгаа түрүүшын һайндэртэ ажахы бүхэн баян хэшэгтэй. Түгнэдэ һууһан буряад зонойымнай үргэл хэшэг—төөлэй механ, ород яһатанаймнай тэмдэглэхэ баярынь—талха, дабһан! Найр наадананй боложо байһан талмайда хүндэтэ хэшэг угталганай ёһолол болоно. Ажахынууд аймагтаа бэлэглэнэ. Аймаг республикадаа бэлэг табина. Хаража байхада һайхан. Хүнэй үе зүрхэн тэрээндэ абтажа, ямар гоё найр зугаа дэлгэржэ байһандал үзэгдэнэ. Суулгаһаа Дамба Жанаевичай төөлэй үргэһэнэй һүүлдэ Заган нютагай үнинэй колхозник, бүтүү һахалтай шэмээшэг үбгэн гар дээрэ үргэжэ даашагүй талха, сагаан хадагаар шэмэглэн бэлэг болгоно һэн. Нигэжэ ябахадаа энэ үбгэмнай ямар юрөөл һанажа ябаһан байгаа хаб? «Алтан намарнай амбаар халима арбай таряагаар еасаруулан байг. Заншалта һайндэрнай жэмэс хэшэгээр арьбажаг!» гэһэн үбгэнэй юрөөлтэ үгэнүүд хүнэй сэдьхэл уярхаар соностоно.

3. Выставкын һонин

Талмай дээрэ амаршалгын үгэнүүд дуулдана. Энэ үдэр сугларһан хэдэн мянган зон һайн һураг дуулаа. Буряад орон дотороо таряан ажал ехэтэй Мухар-Шэбэрэй аймагта КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Советэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдана. «Коммунизм», «Искра» колхозуудта, Суулгын-совхоздо РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта хүртэгдэһэн тухай соносхогдоно...

Эндэ эмхидхэгдэһэн выставкын нэгэ залда «Коммунизм» колхозой гэшүүн Спиридон Наумович Бельский харагдана. «Манай колхоз хүндэтэ шагналда хүртөө. Энэмнай колхознигуудаймнай аша үрэ. Үбсүүн дээрээ Ленинэй орден зүүжэ ябаһан түрүүлэгшымнай оролдолго» гэнэ. Николай Григорьевич Тютрин «Коммунизм» колхозые олон жэлдэ хүтэлбэрилнэ. Тиигээд һүүлшын жэлнүүдтэ артелиингаа экономикые хүгжөөжэ шадаа. Энэнь юугээр гэршэлэгдэнэб? Энээнһээ урагша дүрбэн жэлэй саада тээ орооһо таряан мүнөөнэйхиһөө багаар абтадаг байгаа. 1961 ондо бүхыдөө 51 мянган центнер болоо һэн. Харин энэ намар 92 мянга, тэрэнэйнь гуша гараниинь гүрэндэ худалдагдаа. Орооһо таряанай ургаса энэ үедэ гектар бүридэ 13 центнерһээ 18,4 центнер болотороо ургаа.

Иимэ амжалта туйлаһанда үнинэй колхозник Спиридон Наумович урматай. Өөрөөшье еуутай хүдэлмэришэ. Выставкын залай нэгэ буланда тэрэнэй ургуулһан үбһэн табиатай харагдана. Нүхэр Бельский «Озерки» гэжэ газарта 75 гектар еабшалан даажа абаад, аммиагтай уһаар газарыень утэгжүүлжэ, га бүриин 31 центнер үбһэ ургуулаа. Мүнөө жэлдэ аймагай чемпион болонхой. Ажалша бэрхэ коммунистын шанжэ эндэ элирнэ.

Энэ таһалга соо «Искра» колхозой туйлалта харуулагдана. Мүнөө жэлэйнь туйлалтые 1961 онойхитой сасуулбал, орооһо таряа абалга зуун мянга шахуу болотороо гэхэ гү, али хоёр дахин ехэ болоһон байна. Мүнөө намар таряанай гараса гектарай 18 центнер болоо. Урдань арбашье хүрэхэгүй хуряагдагша һэн. Энэ намар 4 мянга гаран гектар таряалан дээрэ «онохойн-4» сортын шэниисэ таригдажа, га бүриһөө дунда зэргээр 19,4, зарим участогуудһаа 34 центнер ургаса хуряагдажа, хамта 77,8 мянган центнер шэниисэ абтаа.

Түрүү ажахынуудай һайндэрэйнь бэлэгүүд иимэ. Колхоз, совхозуудай ехэ амжалтатай гараһанда аймаг суу алдарта хүртөө. Буряадайнгаа түүхые алтан хуудаһаар шэмэглээ. Энэ үдэр гансахан аймагай таряашадай баярта үдэр бэшэ, малшадай һайндэр. Үхэр малаа өөхэ гадартай болгожо, ашаг шэмыень арьбадхажа байһан зоной жагсаал баһал эндэ бадаралсана. Аймагай малшад үнгэрһэн юһэ һарын туршада һү худалдаха түсэбөө 4350 центнерээр, мяха худалдалгые 1100 центнерээр үлүүлэн дүүргээ. «Коммунизм», «Родина» колхозууд һү тушаалгаар жэлэйнгээ түсэбые дүүргэнхэй. Малшадай дунда аймагай түрүү хонишод Дугаржаб Чимитов, Тэгшэ Цыбиков, һаалишад Чимитцу Ирдынеева, Прасковья Кузнецова болон бусадай нэрэнүүд шалгаранхай.

* * *

Ажалай жагсаал баярай долгёор эбхэрнэ. Энэ үдэр хүхюун зугаа наадан дэлгэрнэ. Найр боложо байһан талмай дээрэ хонгёо дуунай аялга, хүгжэмэй сууряан таһарангүй дуулдана. Энэ дуунай аялганууд Түгнын талаар дүүрэн таража, хүн бүхэнэй досоо баярай ошо асарна.

Баяр зугаа, бардам хэшэгтэйгээр һайндэрөө угтаһан Мухар-Шэбэрэй таряашадта табан жэлэй хоёрдохи жэлые бүри ехэ амжалтатайгаар угтажа, хүдөөгэй һайндэрые дахин лэ һайнаар угтахыень юрөөе!

Т. ГАРМАЕВ,
манай тусхай корр.

Мухар-Шэбэр.

ТӨӨЛЭЙ БАРИГШЫН ЮРӨӨЛ

Ж. ЖАНАЕВ,
Суулгын совхозой ажалшан, БурАССР-эй Верховно Советэй депутат

Буряад зомнай һайндэрөө хүри сугаатайгаар угтахаһаа гадна һайн һайхан юрөөлөөр домогто заншалтай юм. Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй түрүүшын һайндэртэ намда ехэхэн зол ...ни тудаа. Совхозойнгоо ажал...най захилаар олон һүрэг хонингоо дундаһаа эгээл һайниинь ...лажа, табагаар дүүрэн төөлэй ...да болгожо, аймагтаа бэлэглэ... байнаб.

Үг заяанһаа хойшо үхэр мал ...лэжэ ябаһан буряад зоной хүн... эдеэе баян хэшэг болгон бэ...лэжэ байхадаа, олон юумэ һа...дамни ороо. Мүнөөмнай кол...нигууд, совхозой ажалшад ар...гүй һайхан сагта ажаһуужа, ...ой жаргалаа эдлэжэ байнхай. ...унизмын һаруул һайхан зам... орохомнай ойртожол байна.

Энээнһээ урагша ямар байдаг ...биди? Би залуу ябаха үедөө ...ээ ажахыда машина зэмсэгүү... байха гээшые үзөөгүй һэм. ...өөнэй иимэ техникэ бии боло... юм гэжэ таряашан зоной һа...нда орооньегүй ябагдадаг бэ... Мүнөө аймагаймнай выставкэ ...рэ гар молтии, модон анзаһан ...атай харагдана. Хажуудань, ...этэ комбайн. Энэ хоёрой хоо... ямар ехэ илгаа байнаб! Ба... сагта нэгэ хүн һайн лэ гээ һаа, ...ад бухал таряа сохидог бай... Харин комбайнаар 10—20 ...тарта таряа хуряагдана. Мүнөө...й механизаторнууд таряалан...й эзэниинь болонхой. Тиимэһээ ...ние үшөөл ехэ амжалта туй...а, жэл бүри хүдөөгэйхидэй ...дэрые угтажа байг гэжэ юрөө...й.

Зоной һайндэрлэжэ, хүхижэ, сэнгэжэ байхада тэдэнэй дунда малшадшье олон байлсана. Тэдэндэ адууһа малаа һүрэг тарган ондо оруулжа байгты гэһэн хүсэл түрэнэ. Малаа тобир тарган ондо оруулжа байбал, тоо толгойнь олон дээрэнь олон болгохо аргатайбди. Иимэ зорилго манайшье совхозойхид урдаа табидаг. Оролдожо ажаллаад, туйлаһаншье юумэнүүд бии. Хонин һүрэгнай 1960 онойхидо орходоо арбаад мянган толгойгоор үдөө. Үнеэд 400 гаран толгойгоор олошороо. Мүнөө һайндэрлэжэ байхадаа, ажахынгаа жэл бүридэ хүгжэжэ, олзо доходтойгоор гаража байһандань баяртайб.

Совхозоймнай ажал хүдэлмэридэ баатар зориг гаргажа, шалгаржа байһан хүнүүд жэл бүри олошорон байгша. Мүнөө намар совхозоймнай механизаторнуудай нэгэн Даша-Цырен Хабитуев шалгараа. Энэ хүмнай мүнөөнэй хүдэр гартай таряашан гээшэ. «СК-3» комбайнай жолоое шангаар адхаад ябагша. Үнгэрһэн намар машинаяа бүтээсэтэйгөөр ашаглажа, 419 гектарта баалнуудые унагаагаа. 120 гектар таряа комбайнаар сэхэ хадажа, хамта 1690 центнер орооһо хуряагаа. Иимэ бэрхэ хүнүүд ганса таряан ажалшадай дунда бэшэ, харин малшадай дунда шалгарна. Ахалагша хонишон Агей Тимофеевич Денисовэй солото малшан байһаниинь нютагаймнай зон мэдэхэ. Шэнэ табан жэлдэ ажалай баатарнууд улам олошорог.

Ажал жаргал асардаг гэлсэгшэ. Жэл бүри хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд намарайнгаа һайндэр угтахадаа, баян хэшэгээ урдаа дэлгэжэ, һайн һайхан юрөөл соносхожо байг лэ!

ТОО, БАРИМТАНУУД

• 1961 онһоо хойшо аймагай ажахынууд таряалангаа 16 мянган ...тараар үргэдхөө. Орооһо таряа абалгые хоёр дахин ехэдхээ. Энэ ...дэ хамта 943 мянган центнер орооһо таряан хуряагдан абтаа.

• Гүрэндэ худалдагдаһан орооһо таряанай хэмжээн таба дахин ...шэлээ. Хэрбээ аймаг 1961 ондо 63,5 мянган центнер таряа Эхэ ...ндоо худалдаһан байбал, мүнөө намар 320 мянганда хүргэгдөө.

• Техникын талые харабал иимэ: дүрбэн жэлэй саада тээ аймаг ...тор 261 трактор, 170 комбайн тоологдодог байгаа һаа, мүнөө 543 трактор, 340 комбайн ажаллана.

• Аймагай түрүү ажахынуудай нэгэн «Забайкалец» колхоздо баян ургаса хуряагдаа. Эндэ 164 гектар шэниисын участогһаа га бүриин 25,8 центнер ургаса абтаба. Бүхыдөө энэ колхоздо мүнөө жэл 115 мянгаһаа үлүү центнер таряан хуряагданхай.

ЗАЛУУ НАҺАНАЙ ОМОГОРХОЛ

Д. ХАЛЗАНОВ,
„Знамя Ленина" колхозой гэшүүн

Хэды олон залуушуул мүнөөдэр хүхижэ, сэнгэжэ байнаб даа. Харахадашни ёһотойл залуушуулай омогорхол эндэ түрэжэ байна. Залуу үетэнэй, комсомолшуудай хэжэ, бүтээжэ байһан юумэ олон ха юм. Тэдэнэр һаалишан, хонишон... механизаторнууд! Үгышье һаа эрдэм бэлигтэй боложо, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүргэ дүүргэнэ. Хүдэлмэриин алишье участок дээрэ залуу наһанай эршэ зориг эбхэрэн байнал.

Тиигээд лэ тэдэнэй хүхижэ, сэнгэжэ байдагынь хэндэшье гайхалгүй. «Наһатайшуулда нэрэ хүндэ, залуу үетэндэ харгы зам» гэһэн үгэнүүд мүнөөмнай удхатайгаар соностоно. Ёһотойл Совет үедэ хүмүүжүүлэгдэһэн эрхим хүнүүд манай колхоздо олон бии. Тэдэнэй нэгэн Гарма Цыдыпов! Үнинэй хонишон. Һайндар ажаллажа, аймагай Советэй депутат ябаһан байгаа. Хүдэлмэри дээрэ ходол шалгаржа байдаг. Мүнөө тэрэнэй оролдосотой ажалые тэмдэглэхээр. 100 эхэ хонин бүриһөө 86 хурьга абаа, хонин бүриин 4 килограмм 400 грамм нооһо хайшалаа. Һаалишан Екатерина Иванова үнеэн бүриһөө 1459 килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ уялгые дүүргээд, һайндэрлэжэ байгша. Иимэл даа, залуу наһанаймнай омогорхол.

Хүдөөгэй һайндэртэ залуушуулай хонгёо һайхан дуунууд зэдэлнэ. Һайхан лэ, угаа һайхан! Ирагуу хүгжэм доро задалжа байһан дуунай аялга ажалай хүгжэм доро сохилно. Хэн энээниие шагнахагүйб! Хүн бүхэн өөрын хубитай. Артелиин хүгжэлтэдэ тэдэнэй хубита ажал байлсадаг. Манай колхоз 1958 оной үедэ оройдоол хахад миллион түхэригэй олзотой гарагша бэлэй. Энэ жэлдэ 1,5 миллион болохонь. Ниитын жасада ородог олзо гурба дахин арьбажахань. Энээндэ хэды ехэ хубинь залуу наһанай эршэ хүсөөр туйлагдаһан байнаб.

Аймагай таряашад, малшадай бата жагсаал мүнөөдэр үнгэржэ байна. Энэ жагсаалда залуу үетэнэй соло магтуулна. Залуугай эрхэ зориг мандуулжа байһан энэ жагсаалта үдэр аха ехэ зоноошье бидэнэр амаршалха ёһотойбди. Үнинэй ажалша зон, ниитын ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байдаг наһажаал хүнүүд манай колхоздо олон. Тэдэнэй тоодо Бата-Мүнхэ Халзанович Халзанов, Иван Савельевич Антонов ородог. Эдэнэр залуушуулда жэшээ харуулна. Тэдэнэй дүй дүршэлые бидэнэр халан абанабди. Хайшан гээд ажалшан нэрээ мүнхэлхыемнай тэдэнэр заажа үгэнэ. Иимэл хадань наһатай зоноо хүндэлхэ байнабди. Жэл бүри һайндэрлэхэдөө тэдэнтэеэ золгoлдожо, аша туһыень һанан амаршалха ёһотойбди.

Урдамнай шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэл ахигдан гарахань. Энээндэ бидэ, залуушуул, эдэбхи үүсхэлтэйгөөр хабаадалсажа, ниитынгээ ажахын экономико хүгжэлтэдэ үшөө ехэ амжалта туйлая. Хэрбээ бидэнэр комсомолшууд, залуушуул бүхэн һайнаар ажаллахые оролдобол зориһондоо хүрэхэбди. Ерэхэ жэлэймнай һайндэр залуу наһанай баяраар, ажалайнь эршэ долгёор угтагдаха юм.

Хүдөөгэй һайндэр залуу наһанай, жаргалай һайндэр болоолсог. Нигэжэл хэлэхэ һанаатайб.

АМЖАЛТА ХҮСЭЕ

Д. АЮРОВ, Буряадай барилгын управлениин СМУ-7 участогай хүдэлмэришэн.

Ехэ һайхан үдэр болобо даа. Бидэ, республикынгаа ниислэлэй промышленна предприятинуудһаа уряалаар ерэһэн айлшад, Мухар-Шэбэрэй таряашад, малшадай үнгэргэжэ байһан һайндэрые угталсажа байнабди. Иимэ һайндэртэ байха зол хубитай байһандаа хэн баярлахагүйб. Хажуудамни Улаан-Үдын ЛВРЗ-тэй хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой нүхэр Милин һуулсана.

Нигэжэ байхадаа хото, хүдөөгэймнай холбоо барисаан, улам лэ бэхижэг гэһэн юрөөл табинабди. Мухар-Шэбэрэй аймаг гээшэ манай республикын эгээл томохон, таряан ажал ехэтэй аймаг ха юм. Мүнөөдэр магтаал хайрада хүртэжэ байна. Эндэхи колхознигууд, совхозой ажалшадай баяр нэгэ талаараа бидэнэй баяр болоолсоно.

Мухар-шэбэрэйхид таряан ажахы, мал ажал хүгжөөлгэдөө үшөө ехэ амжалта туйлажа байхыень хүсэе.

Энэ зурагуудта: (дээрэһээ) 1. КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Малыгин дамжуулгын Улаан туг абажа байна. 2. Колхознигуудай аймагтаа үргэһэн хүндын хэшэг. 3. Ёохор наадан. Доодо зурагуудта: һайндэрэй талмай дээрэ.

А. Истоминой фотонууд.

«СЭЛЭНГЭ»—НЭГЭДЭХИ ҺУУРИДА

Аяар хабарһаа хойшо футболоор РСФСР-эй зургаадахи зоноло түрүү һуури эзэлхын тула «Б» классай мастернуудай дунда боложо байгаа мүрысөөнэй эсэс дүтэлөө. Бүхы командануул 1—2 уулзалга үнгэргөөд лэ, нааданууаа дүүргэхэнь. Футболой федерациин тогтоолой ёһоор зоно соогоо түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн командануул РСФСР-эй «Б» классай мастернуудай дунда, түрүү һуури эзэлхын ба «А» классай 2-дохи группада орохо командануудые элирүүлхын тула саашадаа үргэлжэлхэ ехэ наадаанда хабаадалсаха эрхэ олодог юм. Тэрэ мүрысөөндэ түрүүшын хоёр һуури эзэлһэн командануул «А» классай 2-дохи группада ородог. Мүрысөөнэй дүүрэтэр манай зургаадахи зоно соо бэшэндээ яагаашье һаа хүсэгдэхэгүйгөөр Улаан-Үдын «Сэлэнгэ», Красноярскын «Локомотив» командануул түрүүшын хоёр һуури эзэлжэ ябана. Тиимэһээ эдэ хоёр командамнай тэрэ ехэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэеэ олоод ябана бшуу. Теэд эдэ хоёрой алинайнь түрүүлжэ, зонын чемпион болохо байһые мүнөөгүүр лаб мэдэгдэхын аргагүй. Юундэб гэхэдэ, Красноярскын футболистнууд һүүлшынгээ уулзалга Павлодарай «Иртыш» командатай өөрынгөө талмай дээрэ үнгэргэхэдөө 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ, 40 очкотой болоһон байна. Тиихэдэнь манай «Сэлэнгэ» һүүлшынгээ наадаанда Владивостогой «Океан» командые 3:2 тоотойгоор шүүжэ, 41 очкотой болоо. Тиимэһээ «Сэлэнгэ» мүнөөдөө нэгэдэхи һуурида ябана. Юундэ мүнөөдөө юм? Красноярскын футболистнууд түрүү һуури эзэлжэ боломоор манайхидһаа үлүү арга боломжотой. Ушарынь гэхэдэ, тэдэнэр үшөө хоёр уулзалга—Бийскын «Прогрессээй», Новокузнецкын «Металлургтай» наадаха байна. Манайхид мүнөөдэр Находкын «Рыбак» командатай уулзаад лэ, наадаяа дүүргэхэнь. Тэрээнһээ гадна «Локомотивайхид» сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогой байдалаар манайхидһаа һайн. Тиигэбэшье һаа, тэдэнэр һүүлшынгээ хоёр наадые хүнэй талмай дээрэ үнгэргэхэнь ха юм.

Бэшэ командануудайнь байдалые хаража үзөө һаа, иимэ байна. Владивостогой «Океан» команда манайхидта шүүгдээшье һаа, 38 очкотой зандаа 3-дахи һууряа эзэлһээр. Тэрэниие хүсэхэеэ ябаһан 36 очкотой Ангарскын «Старт» «Семипалатинскын «Цементник» командатай өөрынгөө талмай дээрэ наадахадаа 1:4 тоотойгоор шүүгдэшөө. Тиимэһээ мүнөө «Стартда» «Океаниие» хүсэхэнь тон хүшэр болонхой. «Океанда» нэгэ наадан, «Стартда» хоёр наадан үлөө. Табадахи һууриие 35 очкотой Прокопьевскын «Шахтёр», зургаадахи һууриие 34 очкотой Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард», долоодохи һууриие 32 очкотой Новокузнецкын «[Ме]таллург» командануул [...] Семипалатинскын «Цемен[тник]» команда 28 очкотой [...] 8-дахи һуури эзэлнэ. [...]най «Сэлэнгэтэй» мү[...] һүүлшынгээ наада үнгэр[...]ерэһэн Находкын «Рыбак» [...]да баһал 28 очкотой аад[...]жо оруулһан бүмбэгынгөө [...] үсөөн дээрэһээ 9-дэхи һ[уури] түригдэнэ.

Иигээд лэ мүнөөдэр һүү[...]гээ наада үнгэргэхээ байһа[н] [«Сэ]лэнгэ» командада энэ уу[...]дань, мүн саашаданьшье [...] амжалта хүсэе.

В. ТУЛА[...]

Үнгэрһэн амаралтын [...] футболоор Улаан-Үдэ го[...] командануудай хоорондо [...]-турнир болобо. Эндэ [...] спортын «Локомотив» ко[...] түрүүлээ. Зураг дээрэ: «[...]тромашина» командын [...]руу оруулагдаһан бүмбэг[...]

Л. ХАЙДУРОВАЙ ф[ото].

ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ ҺАЙНДЭР

БАРГАЖАН

Бүхы колхоз, совхозуудаар октябриин 9-дэ ехэ найр наадан болоо. Түрүүшүүлдэ үнэтэ шан, бэлэгүүд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Олон ажахынууд һайндэртөө шефүүдээ уриба.

Баян-Голой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводой, Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта—авиационно заводой түлөөлэгшэд ерэжэ, колхознигуудые амаршалаа, уран һайханай коллективүүд концерт харуулаа.

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо найр наадан бүри хүхюунээр үнгэрөө. Колхозой стадион дээрэ жагсаал боложо, бригаданууд, отделенинүүдэй түлөөлэгшэд, һургуулиин һурагшад жагсаалда ябаа. Колхозой чемпионууд автомашинада һуулгагдажа, стадион соогуур ябуулагдаа. Эрхим хүнүүдтэ 6 мотоцикл шан барюулагдаа. Авиационно заводой түлөөлэгшэд «Хүндэлэлэй дэбтэр», 300 боти номтой библиотекэ колхоздо бэлэглээ, хэдэн түрүүшүүлдэ хубсаһа угаадаг машина шан үгөө. Энэ үдэр Улан нютагта эдеэ хоолой шэнэ магазин нээгдээ.

Аймагай ажахы бүхэндэ спортивна мүрысөөн болоо, концерт табигдаа. Промышленна эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүд ехээр худалдагдаба.

Н. САМДАНОВА.

ХЭРЭН

Октябриин 9-нэй үглөөнэй 10 часһаа аймагай ажахынуудай хотоймо, налайма ехэ найр наадан захалба. Духовой оркестр хүнхинүүлһэн «Сибиряк» колхозой 40 гаран ажалай түрүүшүүл аймагай центрэй үргэн гудамжаар омог дорюунаар алхалалдан ябахыень харахада угаа зохид. Аймагай соёлой ордоной дэргэдэ һайндэрэйхеэр хубсалһан зоной олон гээшэнь. Эндэ Монголой Арадай Республикаһаашье делегаци бии.

Аймагай ажахынуудай юһэ һарын дүн тухай үйлэдбэриин управлениин начальник В. Д. Серебренников элидхээ. Һүүлээрнь Монголой делегациие толгойлогшо нүхэр Гомбодорж хүдөөгэй ажалшадай һайндэрые ажалай ехэ бэлэгүүдээр угтажа байһан аймагай ажалшадые халуунаар амаршалаа.

Ажалай түрүүшүүлдэ үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Суглаанай һүүлээр найр наадан захалаа. Концерт харуулагдаа.

Д. ЯНДАНОВ.

ШЭНЭ КЛУБТАА

Сухой руч тосхоной колхознигууд һайндэрөө шэнэ клубта үнгэргэжэ, баяр зугаа дэлгэбэ. Бэшүүрэй «Дружба» колхоз тэндэхи отделенидэ шулуугаар шэнэ клуб барижа, ашаглалгада үгөө. Клубынь 300 хүнэй һууритай, харалгын ехэ залтай, амаралгын таһалгатай юм. Тэндэнь библиотекэ, уншалгын таһалга бии.

Клубые даагша Михаил Филиппович Иванов тэндээ соёл культурын, уран һайханай хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэжэ эхилээ.

Байгалай Чиверкуйска тохойн загаһашадай ажаһуудаг Курбулик тосхон. П. ЯХНОВЕЦКИИН ф[ото].

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

„Марксизм-ленинизмһээ хүсэдөөр сухарилга"

ПРАГА. (ТАСС). Хитадтахи һүүлшын ушарнууд болон тэдэнэй уласхоорондын хорото хойшолонгууд тушаа ехээр һанаагаа зобожо байһан тухайгаа өөһэдынгөө мэдүүлгэнүүд соо дэлхэйн бүхы оронуудтахи коммунис партинууд элирхэйлнэ гээд КПЧ-гэй ЦК-гай теоретическэ болон политическэ орган бологшо «Нова мысль» гэжэ журналда толилогдоһон «Марксизм-ленинизмһээ хүсэдөөр сухарилга» гэжэ статья соо хэлэгдэнэ.

Марксизм-ленинизмһээ КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй сухарилга, тиимэ болохолоороо, социалис революциин удха болон уг зорилгоһоо сухарилга улам түргэдэжэ, тэрээндэнь бусад коммунис партинуудай хамаагүйгөөр хандажа байхын аргагүй болоо. Хэтэрмэ революционно радикализм гаргаһан эдэ баримтануудыень уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ халдан орохын тулада дэлхэйн хархис хүсэнүүд хэрэглэнэ гээд статья соо саашадаа заагдана.

Делидэ ехэ митинг болобо

ДЕЛИ, октябриин 10. (ТАСС). «Советскэ Союз маанадта олон сэгнэшэгүй бэлэгүүдые үгөө, зүгөөр тэдээн сооһоо эгээл үнэтэйнь хани барисаан болоно». Индиин түрүүшын премьер-министр, совет-индиин хани барисаае бэтэдхэхые ехээр эрмэлзэгшэ Джавахарлал Неругэй эдэ үгэнүүдые информациин болон радио-дамжуулгын министрэй орлогшо Нандини Сатпати митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, үсэгэлдэр дурдаһан байна. Энэ митингые соёл культурын холбоо барисаа хүгжөөхэ талаар инди-совет бүлгэмэй Делидэхи отделени эмхидхэһэн байгаа.

Манай хоёр арадай хоорондохи хани барисаан һүүлэй жэлнүүдтэ улам бүри бэхижээ гээд энэ эхэнэр хэлэһэн байна.

Совет-индиин экономическэ харилсаа холбоон тухай тогтоходоо, энэ харилсаа холбоон Индиин экономикын бүхы шухала һалбаринуудта харагдана гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Советскэ Союзтай байгуулагдаһан соёл культурын харилсаа холбоон маанадта ехэ үнэтэй гээд Сатпати хэлээ. Индидэ хүндэ хүшэр үдэрнүүдэй тохёолдожо байхада, Советскэ Союз маанадые дэмжэдэг байгаа, энээнэй түлөө бидэнэр тэрээндэ баясхалан хүргэнэбди гээд министрэй орлогшо онсолон тэмдэглэһэн байна.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай дүүргэдэг үүргые Ташкентын Деклараци харуулжа үгэнэ. Тус Деклараци олон иимэ жэшээнүүдэй нэгэн болоно гээд парламентын депутат Субхадра Джоши митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэһэн байна. Советскэ Союзай болон Индиин арадуудай хоорондохи хани барисаан үдэр ерэхэ тудам хүгжэн бэхижэнэ гээд энэ депутат эхэнэр онсолон тэмдэглэһэн байна.

Алжирта аадар бороонууд ороно

АЛЖИР. (ТАСС). Алжирай эрье шадарай бүхы районуудһаа һанаа зоборитой мэдээсэлнүүд ниислэлдэ абтана. Аадар бороонуудай гэнтэ ехээр ороһон дээрэһээ, зунай үедэ хаташаһан гол горхонууд угаа түргэнөөр харьялма гүнзэгы мүрэнүүд боложо урдаа. Тэдэнэй зариманай уһан үнгэрмэ ехээр үерлэн халижа, цитрусовэ саадуу уһанда абтажа харагдахаяа болёо. Мостаганем болон Оран городуудта 12 часай турша соо ороһон бороо жэлэй турша соо дунда зэргээр ородог уһа шиигэй нормын гурбанай нэгэ хубиһаа ехэ байшоо. Эбхэрэн харьялан урдажа ороһон уһан гэрнүүдые, малай байрануудые, хүүргэнүүдые һандарган урадхуулаа, харгы замые угаажа хаяа. Хэдэн зуун хүн гэр байрагүй үлөө, уһанда орожо үхэһэншье хүнүүд бии.

Алжир Оран хоёрой хоорондохи түмэр замай полотно хэдэн газарта угаагдан һандараа. Үсэгэлдэр ниислэлһээ баруун тээшээ гараһан пассажирнууд бүхэли сүүдхын турша соо поездынгоо вагонууд соо һууха баатай болоһон байна. Тэдэнэй поезд халиһан гол мүрэнүүдээр хүреэлэгдэжэ ойро шадарай станцинуудта хүрэжэ ошохо аргагүй болоһон байха юм.

Энэ хёотой тэмсэхын тулада нютагай бүхы арга хэрэгсэлнүүд элсүүлэгдээ. Эгээл лэ ехээр хохидолдо ороһон районуудта туһаламжа үзүүлхын, үерэй хойшолонгуудые түргэнөөр усадхахын тулада национальна комиссиин байгуулагдаһан тухай мүнөөдэр соносхогдоо.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сесси

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 10. ТАСС-ай тусхай корр. Н. Туркатенко иигэжэ дамжуулна:

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессиин мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ политическэ асуудалнуудаар юрэнхы үгэ хэлэлгэ үргэлжэлүүлэгдээ. Ирландиин, Польшын Арадай Республикын, Нигериин, Тунисай, Швециин түлөөлэгшэд үгэ хэлэгшэдэй списогтэ бии.

Мүнөөдэр хүрэтэр юрэнхы үгэ хэлэлгэдэ бүхы дээрээ 71 оронои түлөөлэгшэд хабаадаа.

Вьетнамдахи дайн байлдаае буруушааһан шэглэлтэйгээр юрэнхы үгэ хэлэлгэ үнгэрнэ. США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудай түлөө харюусалгые ООН-до тохохо зорилгоор «Вьетнамай асуудал» зүбшэн хэлсэлгэдэ Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациие хамааруулалсан татахые США-гай, бусад зарим оронуудай түлөөлэгшэд һэдэлгэ гаргаа, гаргаһааршье. Социалис болон бусад хэдэн оронуудай түлөөлэгшэд иимэ һэдэлгэнүүдыень буруушааха зуураа, ямаршье «асуудал» эндэ үгы: имагтал США Вьетнамда зэбсэгтэ эзэрхэг түримхэй ябуулга хэнэ, энэнь ООН-ой Уставые, Генеральна Ассамблейн резолюцинуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно, США хадаа энэ ябуулгаяа зары болюулха ёһотой гэжэ зааһан байна.

Вьетнам арадта эсэргүүгээр Америкын хэжэ байһан эзэрхэг ябуулгые болюулха эрилтэ хэхэ зуураа, Польшын делегациие толгойлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Юзеф Виневич тусхайлбал иигэжэ хэлээ: эзэрхэг түримхэйшүүл хадаа бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан вьетнам арадые арсалдаа тулалдаанда гэм зэмэтэй гэжэ харуулха, эзэрхэг түримхэй ябуулга хэжэ байһан агуехэ гүрэниие эзэрхэг ябуулгануудһаа өөрыгөө хамгаална гэжэ харуулха һэдэлгэ хэнэ.

Баруун-Урда Африкые захиргаалха мандадыень Урда-Африкын Республикаһаа хаһаха, ЮЗА-е ООН-ой захиргаан доро дамжуулан үгэхэ, тэндэ һунгалта үнгэргэхэ, удаань ЮЗА-да бэеэ даанхай байдал олгохо эрилтэ табиһан Африка, Азиин оронуудай резолюциин проектые Генеральна Ассамблейн делегадууд мүнөө хаража үзэжэ байнхай.

Мэхэ гохоёо үргэлжэлүүлхэдээ, тус резолюциие һайшаалгые хүсэдөөр таһалдуулаашьегүй һаа, ядахын сагта тэрэнэй эрилтэнүүдые «зөөлэрүүлхэ» гү, али болзоргүй үе соо тэрэниие баталуулангүй үлөөхэ гэжэ баруун болон колони эзэлэгшэ оронуудай түлөөлэгшэд хүсэнэ.

Сенатор Дж. Стеннисэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 10. (ТАСС). Сэрэгүүдэй зэһэнги бэлэн байха асуудалаар сенадай подкомиссиин түрүүлэгшэ Джон Стеннис үсэгэлдэр иигэжэ мэдүүлээ. Вьетнамдахи дайнай гаргашые бүгэлхын тулада 12-һоо 15 хүрэтэр миллиард доллар нэмэжэ һомолхо тухай гүйлтатайгаар Джонсоной правительство контрессдэ хандажа болохо байна.

АП агентствын Вашингтондохи корреспондентын дамжуулһанай ёһоор Вьетнамдахи дайнда Холбоото Штадууд һара бүхэндэ 2 миллиардһаа үсөөн бэшэ доллар гаргашална гэжэ Стеннис хэлэһэн байна.

БУРЯАД ОРОНДО ХЭДЫ ЗҮЙЛЭЙ АМИТАД БИИБ?

Манай эндэхи нуур, сөөрэм, гол горход соо 40-өөд шахуу зүйлэй амитад амидардаг юм. Тэдэнэй дунда лосось түрэлэй загаһадһаа: Байгалай омоли, хадын харьяа гол горход соо хадари, зэбгэн, тула гэхэ мэтэ олон бии. Зарим туланууд пүүд, мүн дээшээшье шэгнүүртэй байдаг. Сэлэнгын эхеэр Байгалай осетр түрьһэлхэеэ ошодог. Тэрэнэй дунда зэргын шэгнүүр дүрбэн пүүд болодог байна. Энэ загаһан май — июнь һарада Сэлэнгэ мүрэн соо түрьһэлдэг гээшэ. Түрьһэниинь Провал гэжэ тохойдо тогтожо болбосордог юм. Байгалай осетрой түрьһэ болон жараахайе Волго мүрэнэй водохранилищида абаашажа, тэндэхи байгаалиин гуримда таарալдуулан үсхэбэрилдэг. Энээнһээ гадна Европын олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэһэн байха.

Амфиби, рептилий гэжэ амитадай зүйл үсөөхэн, тиигэбэшье Сэлэнгэ мүрэнэй эрье шадар урда сагай третичнэ үеын Байгал шадарай дулаанда duратай амитадһаа реликтэнүүд үлэһэн байна. Газар дээрэ уһан соо амидардаг амитадһаа ногоон баха, «углуу шүдэтэ» тритон гэхэ мэтэнүүд яһала олон. Ногоон бахын гайхалтай юумэниинь юуб гэхэдэ, ургамал соо ороходоо бэень ногоон үнгөөрөө тон газартал адли болон илгаруулхын аргагүй болошодог.

Манай эндэ гурбан зуугаад зүйлэй шубууд амидардаг гээшэ. Эдэнэр иигэжэ хубааран таһарна гэбэл: эндэмнай үбэлжэдэг һууриин 15 зүйлэй, уурхайлдаг шубууд хамта 140 зүйлэй болодог. Тундра тээшэ ниидэн ошодог шубуудһаа уурхайлдаг, ходоро ниидэдэг гэхэ мэтэ 150 гаран түрэл гэжэ хэлэжэ боломоор. Эдэнэй дунда кулик гэжэ уһанда тамардаг шубууд эгээл олон гэжэ тодоронхой.

Гэнтэ ниидэжэ ерэһэн шубуудай найман түрэл шэнжэлэгдэнхэй. Эдэнэрэй дундаһаа ягаан пеликанууд, фламинко гэгшэдые тэмдэглэмээр.

Буряад нютагтамнай һүн тэжээлтэ далаад янзын амитад бии гэжэ тоотой. Илангаяа «мэрэдэг» түрэлэй амитад олон. Тэдэнэр гушаад зүйл юм.

Хорхой шумуул хоолтой газар малтагшад, путорнууд, кродууд (мана һохор) — табан зүйл.

Арьяатануудта ласка гэжэ бишыхан амитад оролсохо байха. Энээхэн амитан ямаршье нүхэ руу гүйжэ орошодог, үнгэрхэдөө баабгайншье байра соо ороод байха. Тиихэдэ улаан шоно бии юм. Энэ хүхэ шоноһоо һураггүй үсөөн. Улаан шононууд хабарга, буганuудта добтолдог. Бариһан амитанаа эдижэ байхадаа шаршагаһан абяа гаргадаг юм. Һалаа туруутай амитадһаа манай эндэ зургаан зүйл амидардаг гэжэ мэдээжэ. Эдэнэй нэгэ зүйлынь зарим газарта үгы боложо байнхай, жэшээлхэдэ, козерог, тэк гэхэ мэтэнүүд. Нэгэ амитанайнь дунда зэргын шэгнүүр 90 килограмм хүрэдэг.

Мүлхидэг амитадһаа (ластоногие) Байгал далайда гансал зүйл — нерпэ бии. Эдэнэй хэбтэшэ Ушканово аралнууд багта.

М. БАКУТИН.

Шэнэ барилганууд

Аймагай колхозуудаар шэнэ барилганууд олоор бодоно. Энэ жэл «Дружба», «Коммунизм», «Авангард», «Искра» колхозуудта үнеэдэй типовой шэнэ байранууд ашаглалгада оруулагдана. Байра соохи хүндэ хүшэр ажал сүм оньһожоруулагдахань.

«Советская Россия» колхоздо һаалиин фермэдэ тэжээл бүйлүүлхэ цех бүтээгдэбэ. «8-е Марта», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Искра» колхозуудта гахайн типовой байра, эдеэ бүйлүүлхэ, эдеэлүүлхэ газар түхеэрэгдэнэ. Ажалынь оньһожоруулагдана.

Мүн культурна ажаһуудалай барилганууд бүтээгдэнэ. «8-е Марта» колхоздо клуб, «Советская Россия» колхоздо хүүгэдэй ясли мүидэлбэ.

В. БОХИЕВ,
Улаан-Үдын аймагай үйлэдбэриин управлениин начальник.

ҮБЭЛДЭ БЭЛЭД[...] ТҮЛЭГ ДУНДА[...]

Һүниндөө хирмаг саһан[...]шье дутуугүй хюруу унад[...]шоо. Хүйтэнэй шэнжэтэй [...] үе. Гэбэшье үдэртөө зун[...] өөрэгүй гэхээр дулаан на[...]ража, хүбшэ тайгын ханг[...]хан дайда шаргал алтан [...]гэрэлтэн, намарай тунгала[...] сарюуниие бүришье зохи[...] һондо харагдана. Нуга дай[...]сан дээгүүр эртээр саб[...] газарай хэнзэ ногоондо [...] үнеэд дуран соогоо ум[...]шье тобир тарган. Малдаа [...] хүрэхэ тэжээл бэлдэхын т[...]магай ажахынууд аһан ш[...]раа оролдоно. Үбһэ муу бэ[...]дэгдээ гэжэ хэлэхэдэ болон[...]

Һаянай ногоон һолоом[...]ряажа захалаа. Ленинэй [...]жэтэ, Улаан Аха, «Ком[...] колхозуудта зелёнкын [...] үлэмжэ һайн гаранхай.

Д. ДУГАР[...]

Аха.

ТУГАЛАЙ БАЙ[...]

Тосхонһоо тээ саанахан [...]тан томо шэнээр баригдаһа[н] байра аяар холоһоо гонзо[...]рагдана. Эндэ нарай тугал[...]ха типовой байра һаяхан [...]дүүргэбэ. Тэрэниие Торни[...]гай хүдэлмэришэд барьяа ю[м] [...]тер Павел Семенович Деме[...] хүтэлбэри доро барилга[...] бэшэ ажаллаа.

Оёорой совхозой Тохойн [...]ниинхид шэнэ, дулаан ба[...] боложо амараа гээшэ. Энэ [...] нэгэ хахадтань буруу, хэш[...] байха юм.

В. БАША[...]

Зэдэ.

Гэгээрэлэй талаар правительствын бэелүүлдэг политикада эсэргүү буруушаалга хэхэ кампаниие Амстердамай хоёр университедэй студентнүүд эхилээ. Стипендиин нилээд бага болгогдоһон дээрэһээ, хэдэн олон мянган һурагшад хүдэлмэри бэдэрхэ, һуралсалаа олон удаан жэлдэ унжагайруулха баатай болоно. Хамтын байрануудые барилга урагшаа ябанагүй. Ниислэлдэ студентнүүдэй 8.000 таһаг мүнөө дуталдана. Хэрбээ хэмжээнүүдэй абтаагүй һаа, 1977 ондо бүхы орон дотор 30.000 комната хуталдаха болоно. Зураг дээрэ: Нидерландын ниислэлдэ студентнүүдэй демонстраци боложо байна.

АДН-эй—ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Намар-үбэлэй үедэ адууһа малаа шахан таргалуулха» гэһэн түрүү бэшэг; В. Катогой репортаж; республикын арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаха тухай БурАССР-эй Верховно Соведэй Указ; ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түсэбымнай дээшэлүүлжэ үгыт?» гэһэн В. Кузнецовой корре[спон]денци; А. Митниковэй «[...]гаяа хабар бэлдэ» гэһэн [ста]тья»; техникын һонин.

Гурбадахи хуудаһанда: [...]шын болон заочно һура[...] һайжаруулха асуудалда зо[...]лагдаһан П. Воробьевой кор[рес]понденци; Хилын саа[наһаа] ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [Со]вет засагай 50 жэлэй ойдо [...]һэн гаршаг доро Г. Оси[...] (АПН) «Баян намтартай [...]» гэһэн статья; тобшо һони[...]носхолнууд.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при С[ове]те Министров Бурятской АССР.

Н01945. Зак. [...]